

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXI.

Celovec, petek, 8. april 1966

Štev. 14 (1245)

Je res potrebno da milijoni ljudi gladujejo?

Današnji človek, ki živi v blagostanju razvitih držav, se le nerad pusti motiti v svojem zadovoljstvu in najraje sploh noče slišati o tem, da v istem trenutku, ko je on sam sit vseh mogočih dobrin, milijoni ljudi gladujejo, da umirajo od lakote. Včasih so bile razdalje na svetu res tako velike, da eden ni vedel za drugega. Toda danes je postal svet po zaslugi tehničnega razvoja tako majhen, da je celo človeštvo ena sama družina in v tem družinskem krogu ni več možno, da bi se eden skrival pred drugim, da bi se zapiral pred usodo svojega sočloveka.

In vendar vse kaže, da se tega dejstva še premalo zavedamo. Kljub sožitju in usodi sveta in človeštva so namreč potrebni izredni dogodki in le brezobzirno sočudenje s stvarnostjo nas predrami iz samodopadljivih zaverovanosti v lastno dobrobit. Podobno je tudi s sedanjo razstavo v celovški Delavski zbornici, ki s presledljivimi slikami in obtožujočimi dokumenti opozarja na žalostno resnico, da je na svetu dvajsetega stoletja, kateri se ponša s svojo blaginjo, še mnogo premnogo milijonov ljudi, ki se niti enkrat na dan ne morejo najesti do siteda.

Ob taki konfrontaciji — na žalost še in navadno samo takrat — se čutimo globoko presunjeni; morda sežemo tudi v žep in prispevamo nekaj šilingov, da bi pomirili svojo vest. Toda le redki med nami bodo šli stvari do dna in se vprašali, ali je res potrebno, da milijoni ljudi gladujejo? Odgovor na to vprašanje je zelo preprost: svet je dovolj bogat in postaja po zaslugi znanosti in tehnike vedno bogatejši, zato ni nobenega dvoma, da bi lahko vsi živi človeka vredno življenje!

Krivdo in vzroke za sedanje razmere moramo torej iskati drugod. Ključ do resnice bomo našli, če bomo pogledali, v katerih delih sveta vlada danes lakota. To so v glavnem dežele, ki so bile do pred nedavnega pod kolonialnim gospodvom in so njihova naravna bogastva izkoriščali tujci, medtem ko je bilo domače prebivalstvo načrtno in zavestno oropano vseh možnosti, da bi se rešilo iz zaostalosti in se dvignilo na višjo kulturno raven.

To je privedlo do tega, da je svet danes razdeljen na dva dela: na eni strani so razvite države, ki so dosegle razmeroma visoko stopnjo blaginje, na drugi strani pa so dežele v razvoju, kjer vladajo zaostalost, revščina in lakota. Dokler bo veljalo pravilo, da postaja bogati vedno bogatejši in revni vedno revnejši, bo prepada med obema taboroma seveda čedalje večji. Zato bo izhod iz tega nepravilnega in hkrati nevarnega položaja mogoče doseči šele takrat, ko bodo v razdelitvi bogastva in dobrin prevladala načela pravičnosti in solidarnosti.

Še nekaj nas uči celovška razstava. Eden izmed napisov pravi, da stane ena atomska bomba milijon dolarjev, za spremenitev enega hektarja puščave v rodovitno zemljo pa je potrebnih le 800 dolarjev! Iz tega spoznamo, koliko milijonov ljudi bi lahko nasitili, če bi se odpovedali oboroževalni tekmi in velikanske vsote, ki jih danes požre orožje, spremenili v kruh za lačne. S tem bi se človeštvo rešilo nevarnosti vojne, hkrati pa bi ustvarili svet, na katerem res nikomur ne bi bilo treba gladovati.

(Razstavo v celovški Delavski zbornici, ki bo odprta do 14. aprila dnevno od 9. do 19. ure, vsakomur priporočamo.)

POGAJANJA O NOVI VLADI:

Prihodnji teden odločitev

o bodočem sodelovanju med ÖVP in SPÖ

Od letošnjih državnoborskih volitev so minili štirje tedni, ki so bili v znamenju pogajanj o bodočem sodelovanju obeh velikih strank. V tokrek v poznih nočnih urah so bila pogajanja več ali manj zaključena, vendar s tem še ni padla odločitev v najvažnejšem vprašanju: ali bo tudi nova vlada zgrajena na koalicijski med ÖVP in SPÖ, ali pa bo vlado sestavila ÖVP sama. Dokončni odgovor na to vprašanje, ki je zdaj v ospredju zanimanja najširše avstrijske in tudi mednarodne javnosti, je namreč odvisen od sklepa, ki ga bo sprejela SPÖ ob koncu prihodnjega tedna, ko bo na svojem izrednem kongresu razpravljala in sklepala o stališču do sodelovanja v vladi na podlagi pogojev, kot jih je stavila ÖVP kot najmočnejša stranka.

Pogajanja med predstavniki obeh strank so tudi v zadnji fazi potekala zaupno, vendar je iz komunikacij in predvsem iz časopisnih poročil razvidno, da je kljub prvotnim velikim nasprijemom končno v vseh važnih vprašanih uspelo doseči določene kompromise. Le tega trenutno še nihče ne ve, ali bo to „srečanje na pol poti“ res tudi za vse prizadete sprejemljivo izhodišče za bodoče sodelovanje.

V političnih krogih namreč prevladuje mnenje, da je ÖVP s svojimi pogoji, ki jih je stavila socialstom, morda „lok le preveč napela“ in s tem dala argumente tistim krogom v SPÖ, ki zagovarjajo prestop stranke iz vlade v opozicijo. Ker pa so v SPÖ vsaj enako

močne tudi sile, ki se dosledno vzemajo za nadaljnje sodelovanje v vladi, je torej vprašanje tudi v okviru stranke same še povsem odprto. Zadnje in odločilno besedo bo vsekakor izrekel šele bližnji socialistični kongres, katerega važna odločitev v razmerah, ki so jih ustvarile letošnje državnoborske volitve, gotovo ne bo lahka.

Ne glede na to, za katero pot se bo odločila SPÖ, pa je ÖVP odločena, da se z novo vlado (ali s socialisti ali brez njih) predstavi parlamentu že okoli 20. aprila. Če je ta naglica, ki že skoraj meji na pritisk, ravno dober uvod v bodoče odnose med obema strankama, pa je seveda drugo vprašanje.

Manifestacija za mir

Tako imenovana „Akcijska za mir in razorožitev“ bo tudi letos priredila veliko manifestacijo, in sicer 16. in 17. aprila na progi Baden—Mödling—Dunaj. Letošnja prireditev se bo odvijala pod geslom „Vojna nevarnost ogroža tudi nas“. Udeleženci letošnjega mirovnega pohoda se bodo zavzeli predvsem za mir v Vietnamu, za prepoved širjenja jedrskega orožja, za splošno razorožitev in za aktivni prispevek Avstrije v prizadevanjih za uresničitev teh ciljev.

V posebnem proglasu se prireditelji letošnje manifestacije obračajo na avstrijsko javnost in opozarjajo na nevarnost, ki jo vojna v Vietnamu predstavlja za vse človeštvo, ker se lepega dne lahko razširi tudi na druge predele sveta. „Mi vsi smo soodgovorni za mir v Vietnamu — za mir na svetu, zato ne smemo stati ob strani, kajti ljudje in narodi lahko odločilno prispevamo k ohranitvi miru.“

Vedno večje zaloge atomskega orožja pomenijo čedalje večjo nevarnost za človeštvo; hkrati pa požira oboroževalna tekma velikanske vsote denarja, medtem ko milijoni ljudi umirajo od lakote. „Vsi ljudje smo dolžni, da se zavzemamo za splošno razorožitev,

da bo odstranjeno stalno ogrožanje našega življenja z atomskimi bombami;

da bodo milijoni ljudi, ki gladujejo, lahko dosegli človeka vredno življenje.“

VI. KONGRES SZDL SLOVENIJE V LJUBLJANI:

Narodnostne manjšine imajo pomembno vlogo

pri razvijanju prijateljskih odnosov med sosednimi deželami

V Ljubljani je te dni zasedal VI. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki je razpravljal o važnih vprašanih političnega, družbenega, kulturnega in gospodarskega življenja v sosedni deželi. Na kongresu so sodelovali delegati iz vseh predelov Slovenije, med gosti pa so bili tudi zastopniki slovenske narodnostne manjšine na Koroskem in v Italiji. O poteku in zaključkih kongresa bomo poročali v prihodnji številki, tokrat pa povzemamo nekaj misli iz poročila o delu SZDL med V. in VI. kongresom, v kolikor se nanaša na vprašanja narodnih manjšin.

Ze peti kongres SZDL Slovenije je poudaril, da je uveljavljanje neposredne demokracije pot, po kateri dosegajo pripadniki narodnostnih manjšin v Jugoslaviji svojo enakopravnost, hkrati pa bo SZDL krepila stike z naprednimi gibanji v sosednih deželah in podpirala napore slovenskih manjšin v zamejstvu v boju za njihove narodnostne pravice. O konkretnem izvajanju teh sklepov je v poročilu rečeno:

»V razmerah dobrega sosedstva med Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Madžarsko so imele narodnostne manjšine in narodnostno mešana dvojezična območja pomembno tvorno vlogo. Narodnostne manjšine pri nas so z enakimi pogoji in možnostmi sodelovale v vsem našem družbenem in političnem življenju. Odprta meja je hkrati omogočala manjšinam, da so se naravno povezovale z matičnim narodom.«

Nato je obširno govorila o prizadevanjih SZDL za nadaljnjo rast dejanske enakopravnosti italijanske in

madžarske narodnostne skupine v Sloveniji in je zlasti ugotovljeno, da je na narodnostno mešanih območjih Slovenije, kjer živijo poleg Slovencev tudi pripadniki italijanske oziroma madžarske manjšine, uveljavljeno načelo dvojezičnosti v vsem javnem življenju, pri čemer veljajo pravice in dolžnosti enako za narodnostne manjšine kot za večinski narod. Taka ureditev onemogoča, da bi večinski narod asimilirala manjšino, pripadnikom večinskega naroda pa omogoča, da spozna jezik in kulturo naroda, kateremu pripada manjšina.

Glede slovenske manjšine v Avstriji in Italiji je v poročilu rečeno: »Dobri sosedski odnosi so v zadnjem obdobju vplivali tudi na položaj slovenske manjšine v Italiji in Avstriji. Tam so bolj pripravljeni postopno urediti pereče probleme Slovencev v zamejstvu; praktično uveljaviti že na splošno priznana načela o svobodni uporabi materinega jezika, omogočiti resnično enakopravno sodelovanje avtohtone slovenske skupine v vsem javnem in kulturnem življenju.«

Pri tem je igralo posebno vlogo prijateljsko sodelovanje na obmejnih področjih, tako da poročilo zaključno ugotavlja: »Odnosi na meji med Jugoslavijo in Italijo, Avstrijo in Madžarsko so bili zgled praktičnega uveljavljanja politike aktivne koeksistence in dobrega sosedstva med narodi. Ta meja je bila med najbolj odprtimi na svetu in demokratična mejna zasnova je bila temelj za tvorno stikališče narodov in njihovih kultur, most za medsebojno sporazumevanje in sodelovanje ter posredovanje izkušenj.«

Vesele in prijetne
velikonočne praznike
vsem naročnikom,
bralcem,
sotrudnikom
in prijateljem

želita

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
SLOVENSKEGA VESTNIKA

Sijajna zmaga angleških socialistov

Angleška laburistična stranka, ki je poldrugo leto vladala z malenkostno večino treh mandatov, je na parlamentarnih volitvah prejšnji teden dosegla sijajno zmago: od skupno 630 mest v spodnjem domu jih je osvojila 363 in ima torej v novem parlamentu zanesljivo večino 96 glasov oziroma 98, če prištejemo še oba mandata, ki sta pripadla irskim republikancem in neodvisnim. V primerjavi s prejšnjim stanjem so laburisti pridobili 49 novih mandatov, medtem ko so zgubo utrpeli v enem samem volilnem okraju.

Kakor pomenijo te volitve za laburiste prepričljivo zmago, tako pa predstavljajo za konservativce pravo katastrofo. Stranka, ki je v Angliji vladala skoraj vsa povojna leta, tokrat ni pridobila nobenega novega mandata, pač pa je zgubila 51 poslanskih mest in je tako padla na 253 sedežev v spodnjem domu. Njenega hudega udarca tudi ne more omiliti dejstvo, da so liberalci pridobili štirih nove mandate in zgubili dva, tako da imajo zdaj skupno 12 poslancev.

Politična tehnika v Angliji, ki je že pred poldrugim letom pokazala

majhen odklon na levo, se je takrat vsekakor odločno nagnila v levo smer. Laburisti bodo imeli za novo legislativno dobo zanesljivo večino in s tem tudi možnost, da odločno nadaljujejo z uresničevanjem programa, s katerim so se predstavili volivcem, ki so jim z dobrimi 48 odstotki izrekli zaupanje.

Politični opazovalci se v zvezi z laburistično zmago seveda vprašujejo, kakšno pot bo ubrala nova vlada, ki jo nedvomno čakajo velike naloge. Wilson je volivcem obljubil nove socialne ugodnosti, toda te obljube bo mogel izpolniti le tedaj, če mu bo uspelo doseči splošno izboljšanje gospodarskega položaja. Zato bodo morali v novem vladnem programu zavzemati prvo mesto ukrepi, ki bodo spodbujali rast gospodarstva.

Avstrijska liga za človečanske pravice

ZAHTEVA IZVEDBO ČLENA 7

Prejšnji teden je imela na Dunaju svoj občni zbor Avstrijska liga za človečanske pravice. Delovnim poročilom je sledil referat o „sedanjih nalogah avstrijskega odporiškega gibanja“, ki ga je imel predsednik tega združenja dr. Franz Sobek, nato pa je občni zbor sprejel tri resolucije v zvezi z nadaljnjo demokratizacijo Avstrije.

Ena teh resolucij opozarja na protizakonite razmere pri imenovanju članov poročnih sodišč (za poročila pri procesih proti nacističnim vojnim zločincem so bili imenovani bivši ilegalni nacisti, medtem ko so bile žrtve nacističnega nasilja zavržene zaradi „prizadelosti“). Druga resolucija se bavi s protizidovskimi pojavi med volilnim bojem in posebej navaja primer ÖVP-poslanca Scheibenreiffa, ki je zunanega ministra dr. Kreiskega imenoval „Sajjud“; Liga ugotavlja, da tak politik ne more zastopati demokratično stranko in pričakuje, da bo vodstvo ÖVP izvajalo potrebne konsekvence.

● Posebna resolucija, naslovljena na novi parlament in zvezno vlado, se zavzema za dosledno izvajanje določil člena 7 državne pogodbe in bo mo o njeni vsebini še obširno poročali.

Pet let zelenega načrta v Avstriji

(Nadaljevanje)

Na tej poti preobrazbe je prišel kakor po drugih državah tudi v Avstriji kmetu na pomoč zeleni načrt. Njegova pomoč v obliki ukrepov, ki so bili uvodoma naštet, predstavlja iniciativni vžig, ki sproži verižno reakcijo tako v prid kmečke družine kakor v prid industrije in v prid naraščajočega števila ljudi, ki sami ne proizvajajo več živil, ki pa hočejo dobro in vedno bolj živeti. S pomočjo zelenega načrta so bila med kmeti mobilizirana obsežna investicijska sredstva. Zeleni načrt namreč pomaga le toliko, kolikor kmečka gospodarstva iz svojega ne morejo ustvariti sama, v sosesčini in drugih skupnostih potrebnih predpogojev za ustrezno preobrazbo kmetovanja. S pomočjo zelenega načrta so avstrijski kmetje n. pr. leta 1963 na trgu kupili gospodarskega blaga v vrednosti 7600 milijonov šilingov, poleg tega pa so od industrije kupili kmetijskih strojev v vrednosti 3300 milijonov šilingov in v kmetijski gradnje investirali 2900 milijonov šilingov.

Po poti preobrazbe kmetijske proizvodnje s pomočjo zelenega načrta so kmetje že prišli v položaj, da producirajo letno živil v vrednosti 24 milijard šilingov ali povprečno 6230 šilingov po hektarju kmetijske površine. S svojo proizvodnjo, od katere gre blizu 88 odstotkov na trg, krijejo potrebe avstrijskega prebivalstva po govejem mesu, mleku in mlečnih izdelkih, krompirju, sladkorju in vinu stodo stodesetodstotno, potrebe po svinjskem in telečjem mesu, po živalskih maščobah, krušnem žitu in zelenjavi pa devetdeset do stodo stodo.

Ce upoštevamo, da je bilo ozemlje sedanje Avstrije vse do zadnjih let velik uvoznik teh živil, potem šele prav spoznamo vlogo in pomen zelenega načrta. Ob teh primerjavah lahko rečemo, da sredstva zelenega načrta za kmečke ljudi niso nobena miloščina, marveč dobro preračunana in usmerjena investicija, ki jo dobi družba in ostalo gospodarstvo docela povrnjeno v obliki zagotovljene oskrbe z živilom, z možnostjo izvoza viškov mesa in mlečnih izdelkov in v obliki naraščajočih naročil, ki jih dobiva domača industrija od kmečkih ljudi.

Kolikega pomena je v razvoju industrijske družbe zagotovljena oskrba prebivalstva z živilom, kaže primer avstrijske zvezne dežele Predarlške. Ta nekoč kmetijsko tako bogata pokrajina zaradi industrializacije ni več v stanju kriti lastnih potreb po mleku in mlečnih izdelkih ter po mesu. Njena letna proizvodnja masla je leta 1964 znašala 865.000 ton, potrošnja pa 2,4 milijona ton. Poleg tega je morala v istem letu uvoziti 3200 klavnih goved, 4000 telet in 30.000 prašičev, da je lahko zadostila potrebam po mesu, ki ga ima njenih 226.000 prebivalcev.

Tega pomena zelenega načrta so si svesti tudi predstavniki avstrijskega ljudstva, ki je zaposleno po drugih gospodarskih področjih. Zeleni načrt — da se povrnemo nazaj na organizacijo in način njegovega pospeševanja preobrazbe kmetijstva — je parlament sklenil soglasno in soglasno je doslej tudi vsako leto odobril potrebna sredstva. Ta sredstva so doslej iz leta v leto naraščala, kakor kaže spodnja razpredelnica:

leto	obseg sredstev zelenega načrta	obseg agrarnih investicijskih kreditov
1961	179.953.000	706.135.951
1962	344.638.708	692.809.937
1963	445.589.484	694.827.463
1964	515.981.534	893.178.924
1965	680.000.000	1.000.000.000 šilingov
(proračun)		

To je parlament lahko storil, kajti vsakoletna odobritev sredstev za zeleni načrt je vezana na zeleno poročilo, kakor imenujejo vsakoletno poročilo o položaju kmetijstva, ki ga sestavlja komisija, kateri pripadajo po dva zastopnika, ki jih delegirajo zvezna gospodarska zbornica, svet delavskih zbornic, zveza avstrijskih sindikatov in konferenca prezidentov kmetijskih zbornic, ter štirje kmetijski izvedenci. Komisiji predseduje zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, ki je odgovoren za pravočasno predložitev poročila zvezni vladi. Poročilo o položaju kmetijstva mora za vsako preteklo leto do 15. septembra predložiti vladi, ki ga mora obravnavati ter ga s svojim stališčem in predlogi sredstev za naslednji zeleni načrt v osnutku državnega proračuna predložiti parlamentu skupno z osnutkom državnega proračuna. Dokončna odločitev o višini sredstev zelenega načrta in o njihovi uporabi sodi v pristojnost parlamenta.

Tako zeleni načrt v resnici ni zakon, ki bi favoriziral kmečke ljudi in kmetijstvo, marveč je to eden najpomembnejših gospodarskih ukrepov in zakonov Avstrije v prid in dobro vseh slojev prebivalstva in vseh panog gospodarstva. Kmetijstvo korak za korakom prerašča v industrijsko družbo in lahko zagotavlja, da bo dalo na trg toliko živil, kolikor jih industrijsko prebivalstvo potrebuje.

Blas Singer

AUA se uspešno uveljavlja

POŠIROKEM SVETU

Avstrijska letalska družba AUA se iz leta v leto uspešneje uvršča v mednarodni letalski promet. Od blizu milijona letalskih potnikov, ki so lani prispeli v Avstrijo ali iz nje odpovali, jih je AUA prepeljala 45 odstotkov. Leta 1958, v prvem letu njenega letalskega prometa, so njena letala preletela 1.677.478 km, lani pa so preletela že 7.219.000 km. Sedaj razpolaga s 14 potniškimi letali, od katerih je 5 Caravelli, 4 Viscounts, 2 HS 748 in 3 Douglas DC 3. S svojimi linijami zajema 34 mest v 23 državah Evrope in bližnjega vzhoda.

V mednarodnem prometu je mogoče z letali AUA pristati v Amsterdamu, Atenah, Beirutu, Benetkah, Beogradu, Bruslju, Budim-

pešti, Bukarešti, Damasku, Dubrovniku, Düsseldorfu, Frankfurtu, Istanbulu, Kairu, Kopenhagenu, Londonu, Milanu, Moskvi, Münchenu, Parizu, Pragi, Rimu, Sofiji, Solunu, Stockholmu, Tel Avivu, Varšavi, Zürichu in Ženevi. Skupno zaposluje 1400 ljudi, od tega 76 pilotov in 100 hostes. V inozemstvu zaposluje 180 oseb, inozemskih zastopstev pa ima 28.

AUA je bila kot državno podjetje ustanovljena 30. septembra 1957 in je naslednik leta 1923 ustanovljene avstrijske letalske družbe ÖLAG. Eno tretjino njenih delnic v skupnem znesku 150 milijonov šilingov poseduje država, ostali dve tretjini pa odpadeta na zvezne dežele, avstrijska mesta in na zasebnike. Do konca leta 1959 so njena letala prepeljala 100.000 potnikov, do 9. marca minulega leta pa milijon. Lani je AUA prepeljala 348.000 potnikov, 1975 ton blaga in 833,4 ton pošte. Leta 1958 je bila zmogljivost njenih letal izkoriščena s 25 %, lani pa s 53,5 %.

S 1. aprilom, ko je stopil v veljavo letošnji letalski red, je AUA povečala obseg prometa na svojih linijah proti Nemčiji, Veliki Britaniji, Švici in Holandski, junija pa bo prvič pričela vzdrževati zvezo med Dunajem in Salonom.

Letos je tudi Celovec poleg neposredne zveze s Frankfurtom (trikrat tedensko) dobil tedensko dvakratno zvezo z Londonom preko Innsbrucka, dvakrat pa preko Salzburga. Preko Graza je Celovec dnevno dvakrat povezan z Dunajem, od tam pa z vsemi mesti, kjer pristajajo letala AUA.

LETOS PETIČ:

Sejem Alpe-Adria v Ljubljani

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani se pripravlja na sejem obsejne blagovne menjave „Alpe-Adria“, ki bo v času od 14. do 22. maja kot peti sejem po vrsti, ki pospešuje gospodarsko sodelovanje Slovenije in Hrvaške z obmejnimi pokrajinami Štajerske, Koroške, Tirolske na avstrijski ter Trsta, Gorice in Vidma na italijanski strani.

Kakor so pred kratkim predstavniki Gospodarske zbornice SRS in gospodarskega razstavišča poročali na tiskovni konferenci, je za letošnji sejem „Alpe-Adria“ veliko zanimanja. Predvsem se za sejem zanimajo gospodarski krogi obmejnih pokrajin Italije, večje zanimanje kot lani pa kažejo tudi gospodarski krogi avstrijskih mejnih pokrajin. Na obeh straneh želijo na tem sejmu dati poudarka razstavi kmetijskih strojev.

Sejemski sporazum med Avstrijo in Jugoslavijo bo značal — kakor lani — 24 milijonov šilingov, sporazum z Italijo pa bo zvišan od 2 na 2,5 milijarde lir.

Tudi turistično gospodarstvo ima svoje skrbi

Koncem tedna je bil v Celovcu letošnji „Dan turističnega gospodarstva“. Na zasedanju je bilo govora o številnih vprašanjih, ki jih je v deželi sprožil navelik razvoj turizma v zadnjih letih. Leta 1955 je bilo registriranih 3,5 milijona nočitev, do lani pa je njihovo število naraslo na več kot 12 milijonov. Ta nikakor ne pričakovani razvoj turizma pa ima poleg dobrih tudi nekatere slabe strani.

Število turističnih podjetij je od 2500 leta 1950 naraslo na 8000. Število turističnih postelj znaša sedaj že 151.000, medtem ko je leta 1964 pri okroglo 11,3 milijona nočitev znašalo 136.000, leta 1963 pa 124.000. Število turističnih postelj torej zadnja leta naglo narašča kakor število nočitev. Računsko gledano je sicer lani na turistično posteljo odpadlo 80 nočitev, kar pa seveda ne odgovarja dejanski zasedenosti postelj. Od celokupnih nočitev

odpade namreč letno 12 do 15 % nočitev na campinge.

Poleg problema prenatrpanosti številnih turističnih postelj je nihanje števila v turizmu zaposlenih še vedno eden najtežjih problemov. Z ozirom na to, da je pri nas turizem v glavnem omejen na tri poletne mesece, je lani število zaposlenih nihalo med 3700 januarja in 11.000 avgusta. Zato je iz obeh razlogov slej ko prej poglobljena naloga turističnega gospodarstva, da ustvarja pogoje za podaljšanje poletne sezone in za povečanje števila nočitev v zimski sezoni.

Mimo te naloge se turistično gospodarstvo tudi ne sme izogibati nalogi povečanja števila vajencev. Njihovo število se je sicer od 15 leta 1950 povečalo na 700, toda v primerjavi s številom ljudi, ki jih turizem zaposluje, je tudi ta številka še prenizka.

KELAG je pomemben gospodarski faktor dežele

Oskrba koroškega prebivalstva in gospodarstva z električno energijo zahteva od KELAG vedno spet nove investicije. Leta 1964 je družba zgolj v gradnjo novih elektrarn investirala 41 milijonov šilingov, lani 146, v letošnjem proračunu, ki se je približno predvidenih nad 400 milijonov šilingov. Lani je v svojih elektrarnah producirala 796 milijonov kilovatnih ur električne energije, letos pa bo njena proizvodnja znašala 830 milijonov kilovatnih ur.

Na nedavni tiskovni konferenci so predstavniki KELAG podrobno poročali o razvoju družbe v zadnjih letih in o njenih načrtih, ki jih po vrsti realizira. V zadnjem času je povečala zmogljivost svoje elektrarne Gössnitz, elektrarna Ausserfragant bo pričela obratovati začetkom prihodnjega leta, dela na elektrarni Innerfragant se odvijajo po programu. Leta 1968 bo pričela pridobivati električno energijo tudi od elektrarne ÖDK na Bistrici v Rožu, na kateri je udeležena s 100 milijoni šilingov. Tekom leta bodo zgotovljeni njeni 110.000-voltski transformatorji v Radenheinu, pri Borštem jezuru in v Ausserfragantu ter uprava posloja v Št. Vidu, Feldkirchnu in Steinfeldu. V pozni jeseni bo pričela v Celovcu na zemljišču bivše restavracije „Glocke“ nasproti deželni vladi graditi svoje osrednje upravno poslopje, ki bo imelo 10 nadstropij in bo stalo 120 milijonov šilingov.

KELAG se je razvila v pomemben gospodarski faktor v deželi. Njen gospodarski pomen ni le razviden iz števila ljudi, ki jih zaposluje — letos jih bo okoli 900 — marveč tudi iz tega, da se bo jamstvo delničarjev povečalo od 500 na 970 milijonov šilingov in da pride okoli 80 % vseh njenih investicij v prid gospodarstva v deželi.

Občni zbor delavske zbornice:

Nameščenci zamenjujejo delavce

Na občnem zboru koroške delavske zbornice, ki je bil danes teden v Celovcu, se je predsednik dež. posl. Scheiber med drugim bavil tudi s spremembami v strukturi zaposlenih. Značilnost teh sprememb obstoji v tem, da v dobi industrializacije in avtomatizacije prevzema strokovni delavec delo pomožnega delavca, na mesto strokovnega delavca pa prihaja srednješolski inženir, medtem ko inženirji z visokošolsko izobrazbo prevzemajo delo in skrbni obratovodji.

Ta razvoj je privedel od tega, da se je n. pr. na Koroškem število delavcev v zadnjih sedmih letih skrčilo od 68,2 na 63,4 odstotka, medtem ko je število nameščenec naraslo od 31,8 na 36,3 odstotka. Po tem razvoju je pričakovati, da se bo tekom prihodnjih 15 do 20 let število nameščenec izenačilo s številom delavcev.

Kakor število nameščenec, tako narašča tudi število žensk med zaposlenimi. Leta 1958 je število žensk med koroškimi zaposlenimi znašalo 28 odstotkov, do lani pa je naraslo že na 31,4 odstotka.

LONDON. — Izid britanskih parlamentarnih volitev, ki so bile prejšnji teden, kaže naslednjo dokončno sliko: od skupno 630 sedežev v spodnjem domu so jih laburisti dobili 363, konservativci 253, liberalci 12, irski republikanci in neodvisni pa po enega.

BEograd. — Predsednik SFR Jugoslavije in generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito bo na povabilo državnega sveta SR Romunije in centralnega komiteja romunske KP v drugi polovici meseca aprila uradno obiskal Romunijo.

Bonn. — Predsednik zahodnonemške FDP vicekancler Mende se je znova izrekel proti tako imenovani Hallsteinovi doktrini (po kateri je bonška vlada pretrgala sile z vseh držav, ki je priznala zahodnonemški režim — op. ured.) in dejal, da o njej ne more biti več govora, ker se je že pred časom pokazala za „naprakično“. Mende je poudaril, da je navezava diplomatskih stikov z državami vzhodne Evrope le za vprašanje časa in da bo pri tem treba ohraniti edino bonške pridržke glede ozemljskih problemov.

ANKARA. — Turčija je propovedala ameriškim letalskim silam, da bi oporišča na turškem ozemlju uporabljale za vojsunske plete z letali U-2. Turški tisk v tej zvezi poroča, da so zaradi vojsunskih pletov z ameriških letalskih oporišč v Turčiji nastali politični zapleti, s katerimi se mora zdaj baviti turška vlada.

PRAGA. — Švedski zunanji minister Thorsten Nilsson je med svojim večdnevним uradnim obiskom ne Češkoslovaške izjavil, da smatra južnovietnamske osvobodilno fronto za enega izmed glavnih partnerjev v morebitnih pogajanjih o miru v Vietnamu. Poudaril je, da je švedska pripravljena posredovati za mirno rešitev vietnamskega problema, kolikor bi to želela južnovietnamska osvobodilna fronta.

WASHINGTON. — Ameriška komisija za jedrske energije je sporočila, da so v Ameriki izvedli nove podzemeljske jedrske eksplozije. Medtem ko se na razorožilni konferenci v Ženevi trudijo, da bi dosegli sporazum o ukinitvi vseh poskusov z jedrskim orožjem, Amerika še vedno nadaljuje s takimi eksplozijami.

NEW YORK. — Širokovnjaki OZN, ki so na povabilo indijske vlade proučevali demografske pojave v Indiji, so sporočili, da se bo indijsko prebivalstvo v naslednjih 25 letih povečalo na eno milijardo. Hitre naraščanje števila prebivalcev predstavlja za Indijo enega največjih problemov, saj se s tem vedno hitreje veča tudi število ljudi, za katere država ne more preskrbeti zadovoljivih količin hrane.

MOSKVA. — Na 23. kongresu KP Sovjetske zveze je govoril sovjetski obrambni minister maršal Malinovski, ki je poročal o velikih uspehih pri razvoju in modernizaciji oboroženih sil. Hkrati je Malinovski dejal, da Sovjetska zveza nima razloga propagirati svoje oborožene sile, „kajti one niso ustvarjene za napad, ampak za obrambo meja Sovjetske zveze in za zagotovitev varnosti socialističnih in prijateljskih dežel“. Ko je govoril o položaju v svetu, je Malinovski poudaril napadalnost Amerike v Vietnamu ter oboroževanje Zahodne Nemčije z jedrskim orožjem, kar predstavlja nevarno žarišče novega spopada v Evropi.

MEXICO. — Po pettedenskih razpravah se je končala izredna konferenca Organizacije ameriških držav, na kateri so sprejeli osnutek nove ustanovitve listine te organizacije. Uspeh zasedanja, na katerem so se pokazala ostra nasprotja med Ameriko in drugimi latinskoameriški državami, je močno okrnjen, ker ameriška delegacija ni hotela glasovati o gospodarsko-socialnih določbah nove listine. Pač pa se je Amerika z vsemi močmi zavzemala za to, da bi potem nove listine dobila „pravico“ do neposrednega poseganja v notranje zadeve latinskoameriških držav.

KNINA. — Trem največjim lignitnim bazenom v Jugoslaviji (Kosovo, Kolubara in Kreka) se bo verjetno pridružil še četrti, in sicer v Metohiji. Triletna raziskovalna dela v občini Knina so dala namreč izredno ugodne rezultate. Na območju 80 kvadratnih kilometrov so odkrili rezerve nad tri milijarde ton lignita, celotne rezerve pa canijo na pol milijard ton. Vrtanja na raziskanem območju so pokazala sloj lignita v debelini 50 do 70 metrov, ki leži le 15 do 20 metrov pod površino zemlje, kar bo omogočalo pridobivanje lignita na dnevni kopki.

MOSKVA. — Sovjetska zveza je imela na začetku tega leta 232 milijonov prebivalcev. Tiskovna agencija Tass poroča, da ima čez 80 milijonov sovjetskih državljanov višjo ali srednjo izobrazbo.

NEW DELHI. — Predsednica indijske vlade Indira Gandhi je ob povratku s svojega obiska v Parizu, Washingtonu, Londonu in Moskvi izjavila, da boša v teku prihodnjih mesecev obiskala Indijo predsednik sovjetske vlade Kosigin in predsednik britanske vlade Wilson. V pariskih krogih pa navajajo, da je povabilo za obisk v Indiji sprejel tudi francoski predsednik de Gaulle.

HAMBURG. — Zahodnonemški tednik „Die Zeit“ je pred dnevi objavil zanimiv pregled o „listi, ki zaustavlja na račun vietnamske vojne“. Omenjeni list podrobno navaja ameriška podjetja, ki dosegajo veličinske dobičke na račun vojne v Vietnamu, zaključno pa ugotavlja, da znašajo ti dobički ameriških koncernov dnevno najmanj milijon dolarjev. Toda vietnamska vojna ima tudi še drugo plat: da morejo ameriški magnati kopičiti svoje masne zaslužke, morajo na vietnamskem bojišču dnevno krvaveti in umirati nedolžni ljudje!

DZAKARTA. — Ugledni indonezijski listi se zavzemajo za to, da bi Indonezija spet postala članica OZN. V tej zvezi poudarjajo, da so indonezijske po izstopu iz OZN zapustili prijatelji, kar je povzročilo izolacijo Indonezije, ki je zaradi take politike postala „neke vrste kitajski satelit“. Indonezijski parlament pa je vlado pozval, naj pripravi splošne volitve, kajti zadnje parlamentarne volitve v Indoneziji so bile leta 1955.

HANOI. — Po poročilih agencije južnovietnamske osvobodilne fronte je minuli mesec zbežalo k osvobodilnim silam 3000 vojakov saigamskega režima. V šestih garnizijah najemniških čet so se vojaki uprli in s celotnim orožjem odšli k partizanom. Ameriški bombniki pa so tudi pri napadu na severni Laos začeli uporabljati strupene pline, tako da so uničene velike površine polj in gozdov.

OTROK IN UČENJE:

Na uspeh učenja

vplivajo tudi razni zunanji pogoji

Zadnjič smo na tem mestu govorili o tem, kaj vpliva na učni uspeh otroka ter med drugim navedli nadarjenost, veselje do učenja, vztrajnost in vestnost pri delu itd. Toda na uspeh učenja vplivajo tudi razni zunanji pogoji, med katerimi zavzema zelo važno mesto učni prostor. O teh vprašanih povzemo iz knjižice Jožeta Valentinčiča »Kako pomagamo otroku pri učenju« naslednje misli.

Da bo otrokovo domače učenje uspešno in bo čas učenja gospodarno izrabljen, moramo zagotoviti vsakega otroku najprej osnovne zunanje pogoje, med njimi najprej primeren prostor za učenje.

Učenje zahteva zbranost, to pa pomeni, da morajo biti notranje sile usmerjene in osredotočene na učno snov. Če nas med učenjem drugi motijo in nimamo mirnega kotička za delo, nam misli begajo drugam, ker nam ti zunanji činitelji odvračajo pozornost od dela. Da se naučimo določeno poglavje, bomo v takih neugodnih pogojih seveda potrebovali mnogo več časa in truda.

Vsak otrok naj bi imel po možnosti stalen učni kotiček, kjer bo lahko delal v miru in bo vse okolje dobro vplivalo na njegovo zbranost pri učenju. Kjer imajo v družini otroci svojo sobo, bo v njej vsa leta šolanja učni prostor odigral zelo pomembno vlogo. V drugačnih stanovanjskih razmerah bomo pač morali urediti ta učni kotiček v kakem drugem prostoru.

Že v predšolski dobi naj bi imel vsak otrok, v katerikoli stanovaljskih razmerah živi, svojo polico, svoj predal ali celo svojo omarico za igranje. Prav je, da sam upravlja to svoje »kraljestvo«, da skrbi za red in snago v njem, da občasno napravi v njem pravo »inventuro« in »odpiše«, kar je po njegovem in našem mnenju odveč in neuporabno. Če smo ga navadili v predšolski dobi na tak red, bo skrbel za urejenost svojih stvari tudi v šolski dobi. Brž ko stopi v šolo, mora imeti svoj prostor za šolske potrebščine, postopno se bo nabiralo vedno več otroških knjig in bo tako prišel do prave male »knjižnice«. Urejenost bo vedno bolj potrebna, čimveč se bo z leti nabiralo te otrokove »osebne lastnine«.

Otrokovo delovno mesto naj bo tako urejeno, da se bo med učenjem počutil udobno. Miza in stol naj omogočata normalno in udobno lego telesa, to pomeni, da bo lahko sedel vzravnano, se s komolci neprisiljeno naslanjal na mizo, noge pa naj bi se opirale ob tla s celim stopalom. Nepravilna drža kvarno vpliva na otrokov telesni razvoj in so njene posledice (deformirana hrbtnica in drugo) pogostne. Če hočemo varovati otrokov vid, moramo urediti njegovo delovno mesto tako, da bo vidna razdalja pri branju in pisanju normalna, kar pomeni, da mora znašati razdalja med njegovimi očmi ter knjigo ali zvezkom 25–30 cm. Kljub ustreznemu delovnemu mestu moramo otroka na to pogosto opozarjati, saj otroci radi kar »ležijo« z očmi na zvezku ali knjigi.

Pravilna osvetlitev delovne mize je važna toliko za otrokov vid, kolikor za njegovo učenje. Svetloba mora prihajati z leve strani tistega, ki sedi za mizo. Če je vir svetlobe (okno ali luč) na desni strani, nas pri pisanju senci senca naše roke; če pri pisanju svetloba od zadaj, nam priha senca zakriva delovni prostor; svetloba, ki prihaja naravnost, pa nas slepi, če je premočna. Premočna ali slepiška osvetlitev škoduje vidu. Prešibka osvetlitev nas tudi utruja; ker zahteva preveliko naprežanje oči, se pri taki svetlobi rad pojavlja glavobol. Indirektna ali zaščitena umetna osvetlitev je najboljša, to pa imamo tedaj, ko je svetlobni snop usmerjen v steno ali strop ali pa je žarnica obdana z mlečnim steklom, ki enakomerno razprši svetlobo v prostoru. Tako se namreč čimbolj približamo dnevnemu, naravnemu osvetlitvi.

Poskrbeti moramo za primerno toplotno v otrokovem delovnem prostoru. Mraz nas ovira pri delu, prevelika toplota pa uspeva ter zmanjšuje zbranost in živahnost. Razen tega pa moramo tudi upoštevati, da zatohel neprežračen prostor slabo vpliva na delavnost in storilnost.

V svojem delovnem prostoru ali

Fran Žižek o Miklovi Zali

V kratkem bo na Koroškem gostovalo Prosvetno društvo »Lojze Košak« iz Kostanjevice na Krki, ki bo s svojo mnogočlansko igralsko skupino v Ločah ob Baškem jezeru uprizorilo ljudsko igro Frana Žižka »Miklova Zala«.

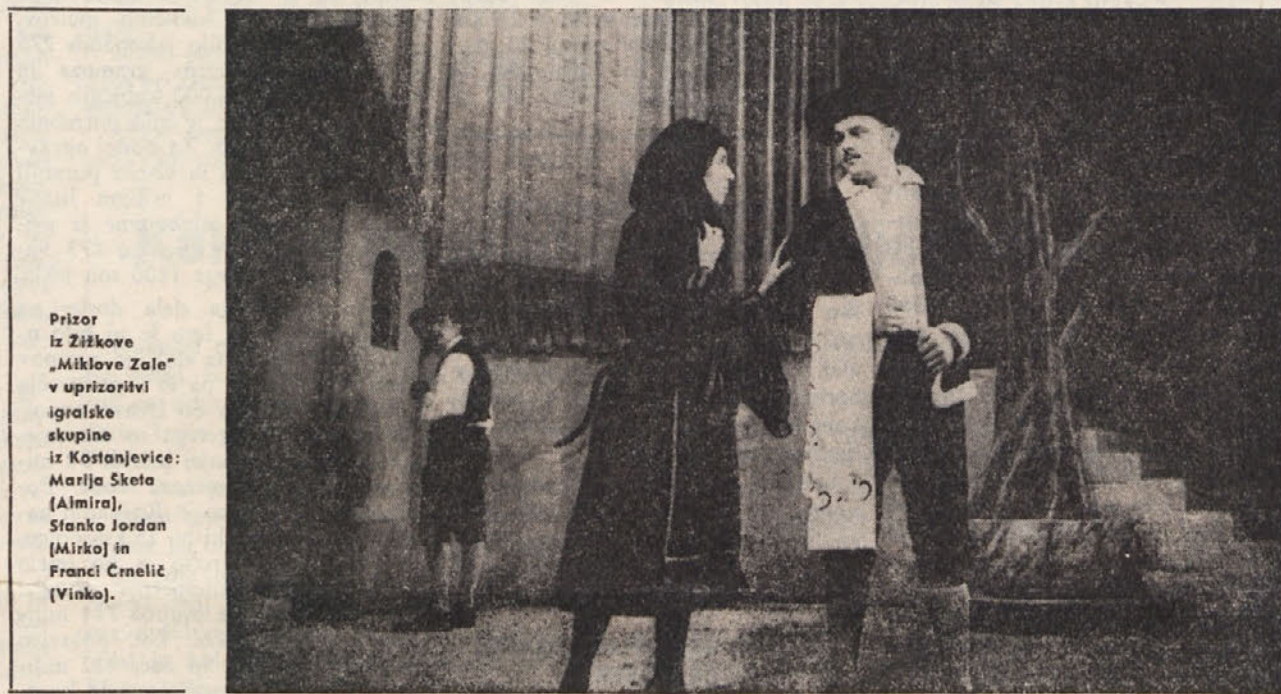
Sketova povest o naši ljudski junakinji Miklovi Zali nedvomno spada med knjige, ki so pri našem ljudstvu najbolj priljubljene. Prav tako je z igro »Miklova Zala«, ki je zlasti v dramatizaciji Jake Špicerja nešteto krat prepotovala vse naše odre. Že pred leti pa smo Miklovo Zalo spoznali in vzljubili tudi v novi dramatizaciji, ki jo je oskrbel Fran Žižek. Gotovo: nekateri so jo sprejeli s pridržki, vendar pa zaradi tega ni nič manj zajela najširše kroge ljudi in jih prevzela zlasti s svojimi modernejšimi oprijemi in aktualnimi momenti.

V naslednjem navajamo nekaj

Za vsebinsko osnovo so mi služile narodne pripovedke, zgodovinski podatki, predvsem pa seveda Sketova istoimenska povest. Vendar igra ni zgolj dramatizacija. V njej je polno prizorov, ki bi jih pri Sketu zaman iskali.

To »samovoljno oddaljevanje« od povesti so mi nekateri kritiki zelo zamerili, čeprav ni nobeno zlo. Saj se dramatika bistveno loči od epike ter ima svojstvene zahteve. Tako mora biti dejanje v igri mnogo bolj zgoščeno in enotno, konflikti ostrejši in značajji določnejši.

»Prav,« odgovarjajo kritiki, »toda potem naj bi pustil povest pri miru in si raje izmislil originalno snov.« Toda tudi največji dramatik kot Sofokles, Shakespeare in Moliere so prevzemali snovi iz epike in jih prav tako »neodgovorno predelovali«. Za ljudsko igro pa je naravnost zahteva, da obravnava

Prizor iz Žižkove »Miklova Zala« v uprizoritvi igralske skupine iz Kostanjevice: Marija Sketa (Almira), Stanko Jordan (Mirko) in Franci Čnelič (Vinko).

misli, ki jih je o Miklovi Zali zapisal Fran Žižek:

»Miklova Zala« je ljudska igra. Napisal sem jo leta 1946; še istega leta je bila uprizorjena v mariborskem gledališču, pozneje tudi v Ljubljani. Kmalu nato pa je prešla v stalen repertoar amaterskih gledališč.

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Langenscheidtov slovar italijanščine

Nemški založbi Langenscheidt je treba priznati, da je vsaka nova izdaja v njeni bogati zbirki slovarjev nekaj izrednega in povsem novega, namreč ne samo stara izdaja v novi nakladi, temveč v pravem pomenu besede novost, ki jo odlikujejo temeljita predelava, vsestranska izpopolnitev ter zlasti razširitev na potrebe, ki jih narekuje razvoj časa.

Živimo v dobi neverjetnega razvoja tehnike in znanosti, skoraj dnevno beremo in slišimo o novih podvigih in najrazličnejši izrazi, ki so nam bili še pred leti povsem neznani, so prešli v dnevno rabo. Pomislimo samo na pojme, ki so povezani z astronomijo, s raketami in z osvajanjem vesolja! V slovarjih iz prejšnjih let bi take izraze zaman iskali, toda Langenscheidtova najnovejša publikacija — italijansko-nemški in nemško-ita-

splošno znano snov ter se ne žene za novimi vsebinami.

Spet drugi kritiki se niso mogli sprijazniti s tem, da igra zveni svobodno, da nekateri njeni prizori asociativno spominjajo na osvobodilni boj, na deportacijo koroških Slovencev itd. Toda ljudska igra je

lijanski priročni slovar — nam daje odgovor tudi na taka vprašanja. Ta doslej največji slovar italijanškega in nemškega jezika nedvomno izpopolnjuje vse želje, ki jih do takega dela lahko stavi človek današnjega časa.

Pa ne samo po svoji aktualnosti, marveč še posebej po svoji temeljiti obdelavi se Langenscheidtov slovar razlikuje od vseh drugih tovrstnih publikacij. Že samo dejstvo, da obsega okoli 130.000 gesel, dovolj zgovorno priča o njegovi univerzalnosti. Pri tem pa je treba zlasti ugotoviti, da zanesljivost celotnega dela jamči vsak posamezni prevod, kajti na skrbnost so polagali avtorji največje pažnje, poleg tega pa dodali še vrsto gramatičnih pojasnil, praktičnih primerov in rečenic. Tako slovar ni suhoparno nizanje gesel in izrazov, temveč nam oba jezika približa v ži-

pri delovni mizi naj ima otrok med učenjem mir. Najtežje ga zagotovimo tam, kjer je v zimskem času kuhinja edini ogrevani prostor, jedilna miza pa hkrati tudi delovna miza za šolarja. V takih razmerah, ki so še zelo pogoste, moramo poskrbeti, da bodo vsi družinski člani upoštevali otrokovo učenje. Sicer se pri učenju ne bo mogel zbrati, njegovo delo bo večkrat moteno in pretrgano, zato pa tudi ne bo moglo biti uspešno. V tako neurejenih učnih razmerah se ni čuditi, če so otrokovi pismeni izdelki slabi in je njegovo domače učenje nezadostno, pa čeprav mu posveča precej časa. V otrokovo korist mo-

ramo disciplinirati njegove mlajše brate ali sestre, pa tudi sebe. Ne motimo in ne pretrgujemo otrokovega študija brez nujne potrebe in ne pošiljajmo ga vmes po raznih opravkih, kot bi bilo vse bolj važno od učenja.

Idealno je, če ima otrok stalen učni prostor, čeprav je to le skromen kotiček. Stalen, miren in urejen delovni prostor, kjer ni nič takega kar bi negativno vplivalo na zbranost, pomaga otroku, da se hitreje zbere in intenzivno dela. Otroka navadimo, da pred pričetkom učenja pripravi na mizo vse, kar bo potreboval — na njej pa naj ne bo nič takega, kar bi odvajalo njegovo pozornost.

Dvajset let »Slovenskega vestnika«

Nagradno tekmovanje

V PRIDOBIVANJU NOVIH NAROČNIKOV

Zadnjič smo objavili na tem mestu razpis nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov in zapisali, da hočemo z združenimi močmi pokloniti »Slovenskemu vestniku« ob njegovem 20-letnem jubileju primerno darilo: čim več novih bralcev in prijateljev. Prvi teden trimesečnega tekmovanja je minil in prejeli smo tudi že prve nove naročnike, ki jih pristrčno pozdravljamo v krogu stalnih bralcev našega lista.

Vendar je to šele začetek, kajti v prihodnjih tednih se bomo vsi skupaj še naprej trudili, da bo naše skupno darilo listu-jubilant čim lepše. Ta trud bo tudi bogato poplačan, ne nazadnje z lepimi nagradami, katere smo pripravili za tiste, ki se bodo v širjenju lista posebej izkazali. Naj jih na kratko še enkrat omenimo:

● POSEBNO NAGRADO (14-dnevno brezplačno bivanje na morju za dve osebi) prejme tisti, ki bo pridobil največ naročnikov.

● DESET GLAVNIH NAGRAD (magnetofon in trak s posnetki slovenskih pevskih zborov, gramofon s ploščami, radijski sprejemnik-transistor, fotoaparat, električni mešalnik (mikser), knjižne zbirke itd.) bo razdeljenih z žrebanjem, pri katerem bo vsak tolikokrat udeležen, kolikor novih naročnikov bo pridobil.

● KNJIŽNO NAGRADO prejme vsak ne glede na število pridobljenih novih naročnikov.

Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo

V okviru tradicionalne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo sta zadnja sobota gostovala v Ljubljani komorni orkester radia Celovec pod vodstvom dirigenta Norberta Arnerja in komorni zbor iz Št. Vida ob Glini, ki sta v veliki dvorani Slovenske filharmonije izvajala Bachovo kantato za soliste, zbor in orkester ter kantato »Dnevni časi« G. Ph. Telemanna.

Kot solisti so na tej prireditvi sodelovali sopranistka Eikka Katano-saka (Tokio), altistka Helga Wagner, tenorist Werner Krenn in basist Rudolf Katzböck (vsi trije z Dunaja).

Tako oba ansambla kot tudi solisti so dosegli že mnoge lepe uspehe, zato je razumljivo, da je bil tudi njihov nastop v Ljubljani deležen velikega zanimanja in priznanja.

vselej aktualna. Ona odeva sedajnost v zgodovinske kostume in maske ter noče biti zgolj zapis zgodovinskih dejstev. V tej zvezi aktualnosti in zgodovine pa so opravičljivi tudi vsi anahronizmi, ki se v igri nujno pojavljajo.

Osnovno v dramatik, torej tudi pri tako omalovaževani ljudski igri, pa je njena idejnost. V »Miklovi Zali« je predvsem važen naš etični in sociološki pogled na zve-

vi in praktični obliki, zlasti ker obsega tudi pravila za sklanjatev in spregatev, kar je pri uporabi slovarja tujega jezika izredne važnosti. Razumljivo vsebuje slovar tudi navodila za pravilno izgovorjavo in pisanje, v dodatku pa so navedene še geografska imena in za oba jezika najbolj pogoste kratice.

Mimo vseh drugih odlik pa je avtorjem zlasti uspelo, da so posredovali moderen in živ besedni zaklad obeh jezikov. Besede, izrazi in praktični primeri so vzeti iz vsakdanjega življenja in je glavni poudarek na tistih področjih, ki igrajo v današnjem življenju čedalje večjo vlogo. Zato so v novem slovarju primerno upoštevana področja gospodarstva, trgovine, tehnike, politike, prometa, umetnosti, medicine, prava, naravoslovja, športa itd., prav tako pa so zastopane tudi nuklearna fizika, elektronika in astronomika. Skratka slovar, ki je moderen v pojmovanju, zanesljiv v izbiri in praktičen v uporabi.

Slovar je izšel v dveh delih, in sicer obsega italijansko-nemški del 455 strani in nemško-italijanski del 656 strani. Vsak posamezni del stane 19,80 DM, oba dela skupaj v eni knjigi pa 39 nemških mark. Naročila sprejema tudi knjigarna »Naša knjiga« v Celovcu, Wulfengasse.

Kulturne drobtine

● Slovenska glasbena matica v Trzinu je priredila prejšnjo nedeljo v dvorani novega Kulturnega doma koncert opere glasbe, pri katerem so kot gostje sodelovali znani solisti ljubljanske Opere Nada Vidmarjeva, Rudolf Franci in Ladko Korošec. Orkester glasbene matice je dirigiral Oskar Kjuder.

● V Sofiji bo od 25. avgusta do 1. septembra mednarodni kongres balkanologov, na katerem se bo zbralo več kot 1000 delegatov in gostov iz številnih držav. Strokovnjaki bodo pripravili 585 referatov, ki bodo obravnavali štiri osnovne teme: zgodovinski razvoj narodov jugovzhodne Evrope in njihov prispevek k razvoju človeštva, razvoj književnosti balkanskih narodov, splošno zgodovinski razvoj umetnosti balkanskih držav in osnovna vprašanja lingvistike.

● Kulturne organizacije in združenja pripadnikov Italijanske, češkoslovaške in madžarske narodne manjšine na Hrvaškem so dobila iz letošnjega republiškega proračuna 3,8 milijona novih dinarjev za napredek svojega delovanja. S tem so sredstva, ki jih je dala Hrvatska za svoje manjšine, letos za 11 odstotkov večja kot lani.

● V Skopju so začeli tiskati prvi makedonsko-italijanski slovar, ki obsega okoli 35 tisoč besed.

● Na nedavnem posvetovanju o filmu in arabski kulturi, ki sta ga v Bejrutu priredila UNESCO ter madžarski center za film in televizijo, so med drugim sklenili, da bodo vsako leto priredili festival arabskega filma. Prvi festival bo verjetno še letos v Bejrutu, nato pa vsako leto v drugi arabski deželi.

Geschehen in

Südkärnten

II

Am 8. März versammelten sich in der Arbeiterkammer in Celovec-Klagenfurt über hundert slowenische Frauen aus allen Teilen Südkärntens zur Jahreshauptversammlung des Verbandes slowenischer Frauen in Kärnten. Der Jahreshauptversammlung schloss sich eine Feier des zwanzigjährigen Bestandes dieser Organisation an, bei welcher die anwesenden Gründerinnen geehrt wurden.

*

Am 24. März hielt der Slowenische Kulturverein „Biserica“ in Celovec-Klagenfurt seine Jahreshauptversammlung ab. Ihm folgte mit seiner Jahreshauptversammlung am 27. März der Slowenische Kulturverein „Bilka“ in Billew-Ludmannsdorf. Aus dem Bericht des Vorstandes ging hervor, dass der Verein in den vergangenen zwei Jahren über 30 kulturelle und volksbildnerische Veranstaltungen gab.

*

Am 25. März war in Celovec-Klagenfurt die Jahreshauptversammlung des Verbandes slowenischer Genossenschaften in Kärnten. Dem Verband gehören 31 Spar- und Darlehenskassen, 10 bäuerliche Wirtschaftsgenossenschaften und einige andere Genossenschaften und Organisationen der Kärntner Slowenen an. Der Verband wurde im Jahre 1921 gegründet, die in ihm vereinigten Kreditgenossenschaften sind jedoch viel älter. Die älteste in St. Jakob v Rožu-St. Jakob im Rosental wurde im Jahre 1872 gegründet.

*

An slowenischen kulturellen Veranstaltungen in Kärnten wurden im Monat März vermerkt: am 13. März die Aufführung des Theaterstücks „Grče“ in St. Primoz-St. Primus im Jauntal und in St. Jakob v Rožu-St. Jakob im Rosental durch die Spielgruppe Vogrče-Rinkenbergr;

am 15. März der Lichtbildvortrag „Geheimnisvolles Indien“ in Celovec-Klagenfurt;

am 19. März in St. Janz v Rožu-St. Johann im Rosental ein Lichtbildvortrag „Gorenjska in Bild und Musik“ des Fremdenverkehrsvereines Bogenje unter Mitwirkung des Sängerkorbes des Arbeiterkulturvereines Krize bei Tržič;

am 20. März ein Chorkonzert des Slowenischen Kulturvereines „Edinost“ aus Skofljice-Schiefling am See im Kulturheim Loče nad Baškim jezerom-Latschach ob dem Faaker See;

am 20. März ein Gastkonzert des Arbeiterkulturvereines Strazišče bei Kranj im Kinosaal in Zelezna Kapla-Eisenkappel;

am 27. März eine Ausstellung slowenischer Bücher in Pliberk-Bleiburg, welche der dortige Slowenische Kulturverein „Edinost“ im Zusammenwirken mit der Buchhandlung „Naša knjiga“ und der Buchhandlung der St. Hermagoras-Bruderschaft in Klagenfurt veranstaltet hat.

Pliberški pevci so vrnili Ravenčanom obisk

Zadnje soboto je Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku s svojim pevskim zborom gostovalo na Ravnah. S tem je vrnilo tamkajšnjemu Kulturno-prosvetnemu društvu „Prežihov Voranc“ obisk od 21. novembra minulega leta, ko je v Pliberku gostovalo s svojim folklornim ansambлом, godalnim kvintetom in Koroškimi okletom. Ob sobotnem gostovanju pa so se predstavniki obeh društev dogovorili tudi za nadaljnjo kulturno izmenjavo. Pliberško društvo bo v nedeljo 17. aprila priredilo v Pliberku razstavo slikarskih del ravenškega slikarja Boštjana.

Kakor svoječasno gostovanje Ravenčanov v Pliberku, tako je bilo uspešno tudi gostovanje Pliberčanov na Ravnah in nov prispevek k medsebojnemu kulturnemu bogatstvu. Pliberški pevski zbor pod vodstvom Follija Hartmana je — kakor vedno — s svojim izborom pesmi in s svojimi izvežbanimi glasovi znal zadiviti Ravenčane, ki so s številnimi znamenji zahvale sledili koncertu. Lepi koncert je podkrepil iskrene besede prijateljstva in dobrega sosedstva, ki sta jih ob tej priložnosti spregovorila predsednik KPD „Prežihov Voranc“ Šprager in predsednik „Edinosti“ Lovro Potočnik. Obojestranska dobra volja bo prav gotovo

OBČINSKI SVET OBČINE PLIBERK:

Slovenščina uradni jezik

Ko je občinski svet občine Pliberk pod predsedstvom župana Kristana pred kratkim obravnaval novi poslovnik občine, je na predlog podžupana Mirka Kumra vanj vnesel določilo, da se odborniki pri razpravah na sejah lahko poslužujejo tudi slovenskega jezika. Poslovnik s tem določilom je občinski svet sklenil s 15 glasovi, dva občinska svetnika pa se glasovanja nista udeležila.

Sklep pliberškega občinskega sveta o slovenščini kot nadaljnjem uradnem jeziku je prvi občinski sklep te vrste, ki je vsaj delno v skladu s določili § 3 člena 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. V njem je rečeno, da je v upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradiščanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom slovenski ali hrvaški jezik poleg nemškega dovoljen kot uradni jezik. Pliberški občinski svet se je pri svojem sklepu glede poslovnika ravnal po tem določilu in po razlagah k določilom državne pogodbe, kakor jih vsebujejo priloge k stenografskim protokolom parlamenta. Tam je namreč rečeno, da za uvedbo slovenščine kot uradnega jezika poleg nemškega ni potreben poseben izvedbeni zakon, kar pomeni, da je tozadevno določilo državne pogodbe neposredno veljavno.

Sklep pliberškega občinskega sveta je dokaz politične zrelosti in pripravljenosti občinskih svetnikov za sporazumevanje, mirno sožitje in plodno sodelovanje v prid prebivalstva obeh jezikov v tej občini, o čemer je drugače v deželi in državi vedno spel veliko govora, a vse premalo neposrednih dejanj. Sicer tudi ta sklep ne zadosti docela zadevnim določilom državne pogodbe, vendar pa ublažuje pot k njihovim nadaljnjim izvajanjem. Eno pa kaže čisto jasno: do njega je lahko prišlo šele, ko je v pliberškem občinskem svetu postala socialistična stranka najmočnejša. Šele od tedaj naprej je v občini začel prevladovati duh sporazumevanja, sožitja in sodelo-

vanja, ki si ga prebivalstvo obeh jezikov tako želi. In še eno je čisto jasno: pobude in predlogi za take in podobne sklepe morajo priti od spodaj navzgor enako kot od zgoraj navzdol.

ELEKTRARNA BISTRICA V ROŽU:

Nekaj števil o največjem koroškem gradbišču

Območje Drave med Bistrico v Rožu in Trebinjo je eno samo gradbišče. Nova elektrarna, ki so jo pričeli tukaj graditi lani pomladi, dobiva svojo podobo, čeprav bo trajalo še dve leti, preden bo zgotovljena. Z elektrarno pa se kažejo tudi že obrisi Drave, kakor jih bo imela po dveh letih, ko bo zajezena. Od Bistrice proti zahodu se vleče ogromen nasip proti Svečam, ki je 2,4 km dolg in na najvišjem mestu 23 metrov visok. Nasip je viden tudi že pri Zelučah in Dragožičah, kjer je

sedaj v gradnji nadaljnji most čez Dravo.

Po enem letu gradnje elektrarne so VDK s številkami prikazale obseg opravljenega dela. V tem času so delavci in stroji s skupno zmogljivostjo 18.000 konjskih sil transportirali 1.235.000 kubičnih metrov zemlje in gramoza. Od tega so ga na nasipe, ki so do 80% zgotovljeni, navozili 890.000 kubičnih metrov. Za elektrarno je bilo izkopanih 275 tisoč kubičnih metrov gramoza in porabljenega že 36.000 kubičnih metrov betona, zakar je bilo potrebnih 12.180 ton cementa. Za doslej opravljeno delo so stroji in vozila porabili ogromno količino 1 milijon litrov nafte. Za potrebe elektrarne je prišlo po železnici na Bistrico 873 vagonov blaga, od tega 1600 ton jekla.

Tako ogromnega dela doslej na Koroškem v enem letu še ni bilo opravljenega. Skupna dolžina nasipov znaša 5 km, visoki pa so v povprečju 16 metrov. Preden bo Drava napolnila jezero, za katerega so namenjeni, bo moralo po njej priteči 50 milijonov kubičnih metrov vode. Potem bo med Bistrico in Rožekom nastalo novo jezero, ki bo 15 km dolgo, do 900 metrov široko in bo imelo 4,8 kvadratnih kilometrov obsega. Elektrarna bo stala skupno 744 milijonov šilingov. Več kot polovico gradbenih stroškov in sicer 412 milijonov šilingov bo prišlo v prid koroškemu gradbenim podjetjem in delavcem, katerih število je pozimi znašalo 420, ki pa se bo poleti še povečalo.

Ko bo zgotovljena elektrarna Bistrica v Rožu, pride na vrsto elektrarna Rožek. Načrti za njo so zgotovljeni. Kakor bo elektrarna Bistrica Dravo do Rožeka spremenila v jezero, tako jo bo elektrarna Rožek spremenila v nadaljnje jezero, ki bo segalo do Beljaka.

40 LET PINCGAVSKE REJSKE ZVEZE

Rejska zveza pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko obhaja letos 40-letnico svoje obstoja. Ta jubilej bo praznovala z razstavo živine te pasme v nedeljo 17. aprila 1966 s pričetkom ob 9.30 uri v Feldkirchnu. Na razstavi bo 120 goved.

Letošnji prvi plemenski sejem te zveze bo v sredo 13. 4. ob 9.30 uri v Lienzu na Vzhodnem Tirolskem. Na sejmu bo 100 bikov, 34 brejih krav in 31 brejih telic.

OBČINSKI REGIONALNI NAČRT ZA ROŽEK

Za občino Rožek je pripravljen osnutek občinskega regionalnega načrta (Flächenwidmungsplan). Osnutek leži sedaj v občinski pisarni in ga do 25. aprila 1966 vsak lahko pregleda. Vsak posestnik v občini Rožek ima do tega dne praviico, da proti osnutku vloži ugovor, če misli, da mu bo načrt lahko prizadejal škodo. Ugovor je treba vložiti v občinski pisarni.

Novo poskusno pitališče prašičev v Celovcu

Ob navzočnosti številnih gostov na čelu s predsednikom koroškega deželne zbornice Tillianom je v ponedeljek na večer predsednik kmetijske zbornice Gruber izročil novo poskusno pitališče prašičev v Celovcu svojemu imenu. Z zgotovitvijo tega pitališča je bil ustvarjen nadaljnji pomemben pogoj za izboljšanje koroške prašičereje in kvalitete pitancev. Pitališče, v katerem je prostora za 144 prašičev, bo namreč potomce merjascev in plemenskih svinj koroške prašičerejske zveze kontroliralo na izkoriščanje krme, na dnevni prirastek in na kvaliteto mesa.

Sedanje novo poslopje, ki je stalo 2,7 milijona šilingov in katerega so financirale zvezna in deželna vlada ter kmetijska zbornica — vsaka z eno tretjino — bo zamenjalo dosedanje malo pitališče, kjer

je bilo prostora le za 24 prašičev. Staro poslopje je kmetijska zbornica zgradila leta 1951 kot prvo poskusno pitališče v Avstriji. Medtem so pričela taka pitališča graditi tudi druge zvezne dežele. Sedanje

Kaj je z ziljskimi kmetijami?

Ko so zadnje dve leti organi kmetijske in gozdarske inšpekcije obiskovali kmetije po ziljskih občinah, so morali vedno spet spoznati, da kmetij, ki so jih imeli iz leta 1949 na seznamu ni več. Tako so v občini Štefan na Zilji, ki je po številu kmetij leta 1951 imela še 332 kmetij, ugotovili, da je medtem prenehalo obstojati 50 kmetij, ki so bile opuščene. Podobno močno nazadovanje števil kmetij so ugotovili tudi v občini Bistrica na Zilji. V tej občini je število kmetij relativno najbolj nazadovalo.

Ni dosti drugačne niso bile ugotovitve komisije po ostalih občinah, ki jih je v zadnjih dveh letih pregledala. V svojem poročilu navaja, da se je po občinah Goriče, Blače,

Štefan na Zilji, Bistrica na Zilji, Straja vas ter Rožek in Hörzendorf število kmetij, skupno vzeto, zmanjšalo za 27,7 odstotka. Samo v času dela komisije po teh občinah je bilo opučenih 27 kmetij.

Vzrok razpadanja in opuščanja kmetij v Ziljski dolini je v glavnem njihova skrajno neugodna struktura velikosti. Več kot 83 odstotkov vseh kmetij ima manj kot 20 hektarjev skupne površine, travnikov in gozda. Od skupnega števila kmetij je le dobrih 43 odstotkov takih, ki imajo 5 do 20 hektarjev skupne površine njiv, travnikov in gozda. Da na takih kmetijah mladina ne vidi več svoje bodočnosti, je docela jasno in z zgornjimi primeri znova potrjeno

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

VABILO NA UPRIZORITEV IGRE

Miklova Zala

v dramatizaciji Frana Žižka

ki jo priredi Prosvetno društvo „Lojze Košak“ iz Kostanjevice na Krki v Kulturnem domu v Ločah nad Baškim jezerom

● v soboto 23. aprila 1966 ob 20. uri

● v nedeljo 24. aprila 1966 ob 14.30 uri

Sodeluje 72 oseb — Režija: Lado Smrekar

O B J A V A

SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU

Dijaki Slovenske gimnazije priredijo letošnjo akademijo v nedeljo 22. maja 1966.

Sprejemni izpiti za prvi razred na tej gimnaziji bodo v soboto 9. julija 1966.

Otroke je treba pravočasno prijaviti.

P R I P R A V E

za 15. Avstrijski lesni sejem

Medtem ko dobiva nova razstavna hala na celovškem gospodarskem razstavišču vedno bolj svojo dokončno podobo, so tudi druge priprave za letošnji 15. Avstrijski lesni sejem že v polnem teku. Osrednja zanimivost tega sejma v času od 11. do 21. avgusta bo poleg nove hale lesne konstrukcije spet polno mehaniziran žagarski obrat, ki se bo predstavil z vrsto novosti. Kakor zadnja leta bo v tem času v Celovcu spet delovni sestanek evropskih novinarjev lesnega gospodarstva, poleg tega pa mednarodno srečanje tesarjev.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BELJAK. — Beljak se pripravlja na Avstrijski dan rudarstva, ki bo v času od 10. do 13. maja v Paracelsusovi dvorani. Na tej prireditvi bodo zanimiva predavanja o položaju in problemih premogovnikov v Labotski dolini in rudnikov magnezita v Radentheinu. Zasedanje bo povezano z ekskurzijami in ogledi podjetij BBU, LAKOG in Radenthein.

CELOVEC. — Celovski mestni senat je pred kratkim oddal dela za sedemnadstropno stanovanje s 56 stanovanji na Fischlovih zemljiščih, za gradnjo ljudske šole v Annabichlu in glavne šole v Weidmannsdorfu. Skupno bodo ta in nekatera manjša oddana dela stala 12.750.000 šilingov. Na isti seji je župan Ausserwinkler tudi ugotovil, da je preiskava vode mestnih vodovodov pokazala, da voda, ki jo mesto dobiva od Gosposvetskega polja, na čistoči ni trpela, čeprav so bile v bližini vodovoda odložene velike količine ostankov mineralnega olja in bitumena. Mestna uprava je te ostankove pustila kemičnim potom uničiti.

BOROVLE. — Pred kratkim so se sestali rožanski lovci lovskih območij med Malo Suho za Svečami in Borovnico. Na svojem srečanju so poročali, da je bilo lani v njihovem območju odstreljenih 166 srn, 100 gamsov, 150 lisic, 72 zajcev in 1 medved. — Za njimi so se sestali tudi lovci iz okolice Celovca. Le-ti so lani odstrelili 145 srn, 131 zajcev, 71 lisic in 1 gamsa.

ZELEZNA KAPLA. — V Zelezni Kapli se sprašujejo, ali bo prišlo do naselitve podružnice nekake severnonemškega tekstilnoindustrijskega podjetja, katerega predstavniki so se pred kratkim pogajali z občino in si ogledali tozadevne pogoje, ki jim jih občina nudi.

PLIBERK. — Na nedavni seji je občinski vsi sklenil, da bo s stroški 2 milijonov šilingov povečal sedanje kopalnišče. Predlog, da bi na drugem mestu zgradili novo kopalnišče, je občinski svet odklonil, ker kopalnišče slabo donša.

KOLENDAR

Petek, 8. april: Veliki petek
Sobota, 9. april: Velika sobota
Nedelja, 10. april: Velika noč
Ponedeljek, 11. april: Vel. ponedeljek
Torek, 12. april: Julij
Sreda, 13. april: Hermenegild
Četrtek, 14. april: Justin

Mala ptičja pravljica

Je že tako, dragi moji, da vsak ptič poje po svoje kot ve in zna. Tako je bilo, je in bo. Le nekoč, pa je tega že dolgo, so poizkusili drugače, in prav to vam bom povedal zdajle.

Zgodilo se je tiste pomladi, ko ves april ni padla niti kaplja dežja. To pa ni bilo nikomur po volji, tudi ptičem na gozdnem obronku ne. Zato so se kar naprej pripravili za vsako še tako majhno stvar. Kukavica, lastnica zelene smreke, je imela v spodnjih vejah podnajemnika liščka. Kadar je urila svoj glas ona, je kot nalašč pel tudi on. Prepričan je bil tu. Pa ne samo med kukavico in liščkom — v sporu so bili skoraj vsi pevci med seboj. Sodnik — stari skovir je imel zato dela dovolj, kaže, da celo preveč, zakaj neke noči je jezno zaprl pisarno, vrgel ključ v potok in se odšel v drug revir. Vročekrvni prebivalci na obronku so ostali brez krepiljev pravice. Kako je to bilo, si mislite sami.

Škorec, izobraženi svetovljan in ptičji predsednik, je prvi spoznal, da tako pač ne more iti naprej.

»Neredu med ptičjim zarodom je treba napraviti konec. A kako?« Misli je, misli in se spomnil tole. Največ nesoglasij je zato, ker pevci drug drugega motijo pri vsakdanjih vajah. Pri koncertih je, seveda, težava še večja. Za vse to je le ena rešitev; vsi bodo odslej peli v veliki koncertni dvorani na košatem hrastu. Peti pa bodo morali ubrano in skladno pod vodstvom priznanega dirigenta kosa. Za spremljavo na goslih bo treba poprositi priljubljeni orkester »7murnov in eden«, ki vsak dan ob sončnem zahodu gode na vasi. Odslej se v ptičji restavraciji »Debela žuželka« črtajo na jedilniku murni na sončnem žaru. To se razume! Vsak prestopok bo ostro kaznovan.

Rečeno — storjeno! Pismonoša — sivi golob — je urno raznesel vabila na važni sestane, ki naj bi bil ob enem tudi že vaja. Mimolete je obvestil vse, kar lazi in skače po gozdnem obronku, da bo že naslednji dan prvi veliki koncert. Vstopnice veljajo 10 gosonic za odrasle in 5 mušic za mladiče. Cena za vse vrste je enotna.

Ni še preteklo pol ure in frrr, frrr... so že prileteli iz svojih domov slavček, lišček, kukavica in vsi tisti, ki imajo posluh in veselje do petja. S seboj so privedli svoje številne družine. Važnega zborovanja se je udeležil celo žolnač. Peti sicer ni znal kdove kaj, bobnal pa je prav imenitno. Ko so bili vsi zbrani, jih je škorec nagovoril:

»Pozdravljeni vsi, in to prav iz srca! Zakaj smo se zbrali, vam je pojasnilo že moje vabilo. Preden pa začnemo vajo, moramo določiti, kdo bo kaj v tem velikem zboru. Najprej predlagam mojstra kosa za dirigenta. Njegova sposobnost je znana širom po gozdu, zato upam, da ste vsi za to.«

Kos se je priklonil. »Hvala za zaupanje. Storil bom vse, kar bom mogel. Moje znanje vam je na voljo.«

S pete veje pa se je zadel oster glas jezične srake:

»Čemu ravno kos? Zakaj pa ne jaz? Mar sem kaj slabša od njega? In še na to pomislite:

dirigent v fraku brez bele srajce! To je nezaslišana sramota za nas vse. Odločno predlagam sebe za dirigenta. Dirigirati resda ne znam, toda kar oglejte si me. V pravi ponos vam bom.«

»Hi, hi, hi, čiv, čiv,« se je slišalo z vseh vej, zakaj srake, nesramne opravljivke in zdrharice ni trpel nihče. »Frak in srajca — vse ukradeno, sraka tatinska. Le jezik je tvoj,« se je oglasilo z vrha.

»Dajte no,« jih je miril škorec. »Ne prepričajte se že na začetku. Vprašanje dirigenta odložimo za kasneje. Določimo najprej prvega pevca — solista. Vsi vemo, da to čast služi slavec — pevec vseh pevcev.«

»Vse kar je prav,« je jezno začel lišček. »Le čemu vsa ta hvala slavcu? Saj nič ne zna lepše žgoleti kot jaz. Pa še grd in dolgočasen je v svoji večni sivi suknji. Moje kraljevsko oblačilo je primerno za prvega pevca. Tako je in konec.«

»Domisljavec pisani,« so se zadržali vsi ptiči v en glas.

»Kdo le sodi pevca po perju?«

»Da, to drži,« je pritegnila kukavica in dodala:

»Drži pa tudi to, da je moje kukanje vsem zelo pri srcu. Mislim, da bi bila še najbolj primerna za solistko.«

»Hm, hm,« se je popraskal škorec po kljumu. »Saj nič ne rečem. Lepo kukaš. Škoda je

le, da znaš le eno pesem. To pa je premalo, dosti premalo.«

»Ha, eno znam peti, res je,« je jezno zavpila kukavica. »Ti, škorec, pa le drži svoj kljun. Vsi vemo, da znaš vsako pesem le do polovice ali pa še manj. In tudi to se sliši, da posnema nekakšno človeško klepetanje. Sramota za ves ptičji rod.«

Prepara ne bi bilo ne konca ne kraja, da ni priletel sivi golob z novico, da so vstopnice že vse prodane. Prinesel je tudi plačilo. Ko so pevci videli kup gosonic in mušic, se je vnel prvi boj za čimvečji zalogaj. Skočili so si v perje in lasali toliko časa, da so navsezadnje pozabili, zakaj se tepo, topli so se pa še kar naprej.

Vse to so opazovali vrabci, ki so prileteli na izlet iz sosednjega mesta.

»Nu, lepa reč,« je zamomljaj debelušni vrabec. »To so torej ti pametni ptiči, ki nas — ubogo vrabčjo zalego — le zaničujejo, češ da smo bedasti, saj niti peti ne znamo.«

»Da, da, čiv, čiv, tukaj pojedina, da ni enake, pa ne da bi jedli. Nič zato, se bomo še mi gostili.«

Razdelili so si plen, pravično in složno, ter odleteli z njim v mesto.

Vidite, tako se je končala Mala Ptičja pravljica. Pojdite v gozd in videli boste, da ptiči kot nekdanj pojo vsak zase. Jaz pa sem v gozdu pustila za vas še nekaj: to je Velika Ptičja pravljica. Le dobro pogledajte in našli jo boste tam.

Janja Kastelic

MLADO LETO

Kadar mlado leto pride z novim cvetjem, zopet prideš, slavec, praznovati ga s peljem.

Kake nove pesmi nam prineseš v gajel? Drobni ptič odgovor dal mi je skakaje.

Z mladim letom pride cvetje kakor lani, jaz pa vam prinesem petje kakor lani.

Simon Jenko

Kako je gospod grof podaljšal dan

(Litavska pravljica)

Gospod grof se je odpravil na polje, da bo videl, kako njegovi tlačani delajo. Gurali so od zgodnjega jutra do poznega večera. Tada grofu se je zdelo to še premalo. Poklical je svoje tlačane in jim rekel:

— Dan je kratek in premalo mi naredite v enem dnevu. Morali ga bomo podaljšati. Komur se bo to posrečilo, bo dobil cekin.

En sam mladenič se je priglasil, da bo izumil stroj za podaljšanje dne. Grof se je razveselil in mladenič se je spravil k delu. Vzel je kolo največjega voza, ga nasadil na vreleno, k temu je dodal še ročaj in vrtilo, stroj je bil narejen.

Grof je odkimaval z glavo in dejal:

Pirhi

Ve putke velike, ve male kokoške: Nanesite jajčec nam v slamnate koške!

Kako ste pač pridne, prelube živali, saj bodo kmalu že koški premali!

Jajčki okrogli vi, vsak bo še pisan, bo rdeče, bo modro, bo rmenjo porisan!

— Saj to je vendarle samo kolo z ročajem.

— Seveda, to je lep, dober stroj. Le vi ga morate vrteti, drugače se dan ne bo podaljšal. In vrteti ga morate pridno od zgodnjega jutra do poznega večera.

— Če ni drugače, je rekel grof, ga bom pa sam vrtel.

In ko so zgodaj zjutraj šli ljudje na delo, je gospod grof prijel za ročaj in vrtil kolo prav do poznega večera. Kolo je bilo veliko in vrtilo je škripalo. Gospod grof je vrtil, da mu je teklo pot po licu in po hrbtu. Križ ga je bolel, roke so mu polnili žulji in komaj je čakal večera. Ko je slednjič sonce zašlo, je prišel k njemu mladenič:

— Kako je, gospod grof? Ali je bil današnji dan daljši?

— Kako bi ne bil? Dolg je bil kot cel teden. Mislim sem že, da ga nikoli ne bo konec. To je zares dober stroj, toda ali ga ne bi mogel kdo drug vrteti namesto mene.

— Vrtel bi ga že lahko, vrtil, toda dan se potem ne bi podaljšal.

Grof se je zamislil in nato dejal:

— Škoda. Naj kar ostane dan kratek, kot je bil.

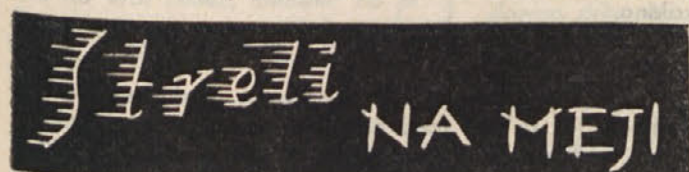
Cekin pa je le moral plačati.

Volk in jagnje

Jagnje je v potoku pilo vodo. Iz gozda je prišel prestrašen volk in zarlenal na jagnje: »Zakaj pa tacaš tu in mi kališ vodo, ki jo hočem piti!« Preplašeno jagnje je reklo: »Milostljivi gospodar, voda teče od tebe proti meni, torej ti je ne morem kaliti.« — »Pa jo kališ!« se je še huje zadel volk. »Lani si me pa tudi obrekovalo.« — »Saj se nisem bilo na svetu, vaša milost!« — »Če nisi bilo ti, je pa tvoj brat grdo govoril o meni.« — »Toda jaz nimam brata!« — »Je bil pa kdo tvojih sorodnikov. Vi vsi in vaši pastirji mi želite zgolj zlo. Maščevati se moram!«

Volk je pograbil nesrečno jagnje in ga zavlekel v gozd, kdove kam. Tako je jagnje poginilo, saj kdor je močnejši, se malo zmeni za pravico.

Janez Švajncar:

NA MEJI

Tudi za zmocene cunje na nogah se ni zmenil. Samo naprej mora, da bo zopet zaslužil. Tiho je računal na prste: najbolj potreben je kruh, v nedeljo bo kupila Liza kilo govedine. Zakaj si vsaj v nedeljo ne bi privoščili govejega mesa. Pri mesarju ga imajo vsak dan na mizi, kmetje jedo vsakrat tudi svinjsko meso. Za nas samo ob težkem delu skuhrata kos svinjskega uhlja. Domisljajo si, da bodo šli toploti v nebesa, ker so nam ob kolinah postregli z parkljevo juho. Rojs ni nič boljši. Za nas je dobra kisla juha, on se masti z mesom. Kadar otepamo kisló zelje ali repo, se zapre v kamro in se iz nje ne vrne kmalu. Z gospodinjo se lahko najesta, česar hočeta. Pred drugimi kmeti se tolče na prsi in pravi, da pri njem delavci predobro živijo.

Tedaj je noč pretreslo pasje lajanje, nekje je počilo in Cmagerju je zastala kri v žilah.

Vinko, ki je ves zasopel pritekel k Anzi, je držal v roki revolver in razburjeno povedal: »Pes nas je zavohal! Hvala bogu, da je privezan na verigo. Graničarji so lahko vsak hip tukaj. Fantje, takoj za menoj!«

»Za menoj!« je zaklical Anza Pepeju, ta tiho Mihi in Miha je ponovil Cmagerju.

Viničar je prestrašen gledal nazaj v temo in že videl sivo oblečenega graničarja z naperjenim bajonetom. Zadržani je teklet poleg vola, zadeval s petami v krtine in z roko vlekel vrv, da se mu je zarezala do kosti. —

»Se mi je že kaj hušnega zgodilo,« je rekel Gojzer Vinku, ko je zvedel za dogodek med potjo. »Tisoče kilometrov sem prepotoval, a sem še vedno odnesel zdravo kožo... Taka pot čez mejo ni nič v primeri s tem, kar boste nekega dne doživeli...«

Priganjači pri peči so prisluhnili.

»Misliš, da bodo mejo zavarovali z bodečo žico?« je vprašal Vinko.

»Pred kom neki? Živina nam prav pride. Mi je imamo premalo in vi je ne dajete zastoj... Nisem mislil na to...«

»V ugankah govoriš.«

»Tebi, Vinko, sem že marsikaj zaupal. Nocoj sem se odločil, da povem tudi tvojim pomočnikom.« Sklenil je roke na hrbtu in z dolgimi koraki meril sobo. »Gre za to, da boste znali ceniti prizadevanje naše oblasti. Ne glejte me, da govorim slovenski. S teboj, Vinko, govorim najrajši nemški. Ti me razumeš, vam pa bi ne bilo povsem jasno.«

Naš firer bo tudi vam kmalu prinesel svobodo. Vi živite na Spodnjem Štajerskem in ta dežela je sestavni del nemškega rajha. Naš firer se je odločil, da se vas bo usmilil in vas spet pridružil matični državi... Heil Hitler!« je vzkliknil in zmagovalno dvignil roko. »Pozdravimo našega velikega voditelja! On vam bo prinesel blagostanje. Kmetje ste in delavci in vaša gospoda ne bo več komandirala. Pri nas ni gospode, vsi moramo delati.«

Vinko je dvignil roko, njegovi pomočniki pa so nerodno prestopali.

Anza se je prvi oglašil: »Gospod Gojzer, kdaj se bo to zgodilo?«

»Firer ne bo več dopuščal, da bi pri vas še dolgo ostalo tako. Po vaših mestih in na deželi se že zbirajo ljudje, ki čakajo na firerjevo povelje, da pometejo z vašim krutim režimom. Tudi vi ste Nemci, le da so vas krivično odtrgali

od svojega naroda. Pomagajte torej velikemu vodji uresničiti plemeniti cilj.«

»Že s tem pomagamo, da dajemo živino,« je rekel Vinko.

»Brez plačila morate nekaj napraviti za zmago tretjega rajha. Pridobivajte in pripravljajte ljudi na dostojni sprejem našega velikega vodje Sodelujte z našim Kulturbundom, razširjajte letake in brošure, pišite parole na vseh javnih mestih, izobešajte zastave s kljukastim križem in obrnite hrbet svoji gospodi! In poročajte o ljudeh, ki nočejo slišati o Hitlerju!«

Cmager je komaj sledil Gojzerjevim besedam in je stežka razumel njihov pomen. Ugovarjati in niti vprašati ni upal. Njegove misli so delovale počasi. Da bi se Hitler zavzel tudi za viničarje?

Spotoma je rekel Anzi: »Gospod Gojzer nam je obljubil nebesa na zemlji... V šoli pa so nam pravili, da bomo šele po smrti v nebesih vsi enaki...«

»Ne mlati prazne slame. Mislim, da je govoril resnico. Če bo potrebno... mu bomo pač pomagali,« je namesto Anze odgovoril Vinko in dodal: »Zdaj pokaži ljudem, da nimaš prazne glave.«

11

»Danes si težko naložil. Kam pa pelješ?« je radovedno vprašal cestar Majerič Anzo. Za vsakega na cesti je imel pripravljeno besedo. Tako je lahko po večerih govoril doma z ženo o novicah, ki jih je nabral podnevi. »Zmo je v vrečah in v mlin peljem, če že hočete vedeti,« je odgovoril Anza na vozu. Nehote je čutil v sebi odpor do tega radovedneža in vaškega klepetavca.

Majerič je z grebljico v rokah stopal ob vozu. »Toliko imaš teh velikih vreč. Tega ne boste mogli tako hitro jesti.«

Znate biti družabni?

Na svetu je veliko ljudi, ki so stalno osamljeni in se pritožujejo, da nimajo prijateljev in da jih nihče ne mara. Vsake jih povabi v družbo samo enkrat in nikdar več. In potem postanejo še bolj zaprti vase.

Če hočete, da vas bodo imeli radi in da boste imeli prijatelje, morate v prvi vrsti biti sami družabni in ljubeznivi. Namesto da hodite po cesti zamišljeni in pri tem še grdo gledate, se rajši držite prijazno in glejte okrog sebe, če niste morda srečali kakega znanca. Pri pozdravu se prijazno nasmehnite in če je potrebno, spregovorite nekaj besed. Pri pogovoru bodite previdni. Znati morate pogovor o pravem času končati. Saj ni hujskega kot človek, ki na cesti koga prav tedaj, ko se mu najbolj mudi, zadržuje s čenčami, ki ga prav nič ne zanimajo. Takega človeka ne bo nihče ustavil na cesti. Prav tako ne smemo biti preveč radovedni in da ne sprašujemo stvari, ki nas nič ne brigajo.

Priti v goste ni težko, teže je voditi razgovor, da nismo ne preglasni ne pretihbi. Če bomo čemerno sedeli in pustili, da bodo samo drugi govorili, sami pa ne bomo črpnili besedice, bomo kmalu slišali, da smo še druge spravili v slabo voljo. Pa tudi preveč zgovorni ne smemo biti, pustimo tudi drugim do besede. Izbrati moramo torej zlato sredino!

In še nekaj moramo vedeti: znati se mora prilagoditi vsakomur, upoštevati moramo tudi tuje nazore in okus. Če pa bomo hoteli uveljaviti vedno samo svojo voljo, se nas bodo kmalu naveličali naši najboljši prijatelji in si poiskali drugo družbo.

Na koncu še nekaj nasvetov: ne posojajmo znanecem in prijateljem denarja, razen če ga ne nameravamo zahtevati nazaj; ne posojajmo prijateljem knjig, ki so nam pri srcu in se bojimo zanje; ne dajajte nobenih nasvetov. Če se nas bodo obnesli, boste vi krivi vsega.

Prva cigareta na poln želodec

Mnogi kadilci trdijo, da jim jutranja cigareta najbolj prija. Vendar je le-ta manj vrednejša. Zlasti negativno vpliva na živce. Ker človek čez noč ne je, so živci zjutraj občutljivejši za delovanje nikotina. Živci v trebušnem delu izločajo kisle želodčne sokove, kislina pa napada sluznico želodca. Od tod pride do krčev, zgag in čirov. Razen tega se žile, ki dovajajo kri in kisik v možgane, naglo krčijo. To povzroča različne nevšečnosti, kot vrtoglavico, zmanjšanje refleksa in meglen vid. Zaradi nikotina se zmanjša tudi količina sladkorja v krvi, kar spet lahko privede do motenj v funkcioniranju žlez, s čimer se zmanjšuje odpornost.

Zato je najbolj varno, da nikdar ne kadimo na prazen želodec. Najidealneje bi bilo, če ne bi kadili do kosila. Toda to je skoraj nemogoče, saj ljudje navadno največ kade takrat, ko delajo. Torej, strokovnjaki priporočajo: prižgite prvo cigareto po obilnem zajtrku.

„Kdo pravi, da je treba vse naenkrat snesti? Rojsove kašče so dovolj velike.“

„Mhm, mhm, tako je s to rečjo. Navsezadnje si lahko srečen, da si pri hiši, kjer imajo hlapci in dekletke dovolj kruha... No, bi vsaj malo zaustavil. Voloma počitek ne bo škodoval. V tej vročini...“

„Mudi se mi, sicer ne bom do večera doma.“ Vendar je skočil z voza, prijel levega vola za rog se naslonil k njegovi glavi in zakričal: „Jeee!“

Vola sta obstala, strigla z ušesi, opletala z repom in grbančila kožo, da bi pregnala nadležne muhe in brenčle.

Majerič si je s predpasnikom obrisal pot s čela. „Slišal sem, da so pri vas financarji preiskovali hišo... Seveda jaz nič ne vem o tem... le tako govorijo.“

„Ljudje pa res iz muhe napravijo slona.“

„Ti praviš, da so si izmislili?“

„Zakaj naj bi pri nas preiskovali hišo? Ne skrivamo ničesar, kar bi bilo proti zakonu.“

„Pravzaprav nisem radoveden. Vedel bi samo rad, če je kaj na stvari. Saj veš...“

„Vaščani pač nekaj govorijo, da jim ni dolgčas.“

„Vedel sem, da mi boš ti povedal resnico. Pri Rojsu se še niso pregrešili.“ Utihtil je in z grebljico odstranil s ceste navlako, ko da jo je prav zdaj zagledal.

Anza se je medtem usedel med vreče na vozu. „Če bi tudi bila preiskava, kaj to komu mar! Vsak naj gleda nase.“

Cesar je samo pokimal z glavo in topo gledal za vozom, ki je risal ojesnice v prahu. „Ta ga ima za ušesi, nič mi ni hotel povedati. Žena pa mi je pravila toliko o tej preiskavi, ko da bi bila sama zraven.“

„Vsakega oblaja, ta naš cesar,“ si je rekel Anza streljaj od Majeriča, zadovoljen, da ga je zlahka odpra-

Beseda o spomladanskem čiščenju

Pri sodobnem načinu vzdrževanja in čiščenja stanovanja ni prav govoriti o spomladanskem čiščenju stanovanja. O takšnem čiščenju namreč, kakršnega so včasih gospodinjje opravljale dvakrat na leto: jeseni in spomladi. Danes razpolagamo s sodobnimi tehničnimi pripomočki in uvajamo povsem drugačno delitev dela med družinski člani. S tedenskim čiščenjem s sesalnikom skoraj povsem odstranimo prah s stropa, sten, oblaženega pohištva, iz preprog in s tal. Seveda je pri tem potrebna takšna organizacija dela, da imamo vsak teden en prostor v temeljiti „obdelavi“. Za tako imenovano spomladansko čiščenje nam ostanejo torej le še umazana okna in vrata.

Kaj pa naj potem razumemo pod temeljitim spomladanskim čiščenjem? Predvsem razne obnovitve in popravila v stanovanju. Prenehali smo s kurjenjem, zato moramo očistiti peči. Dimnikar naj temeljito očisti dimnik in če je potrebno, naj še pečar popravi morebitne okvare, ki so nastale čez zimo. Spomladi je tudi čas za beljenje stanovanja, obnovitev stenskih tapet in struganje parketa. In — za popravila ali obnovitvena dela na inštalacijah. Seveda bo za obrtniki potrebno temeljito čiščenje svetil, oken, vrat in tal.

Pri takih velikih „akcijah“ v stanovanju pa so zelo pogoste nesreče, predvsem padci. Zato je na mestu previdnost.

Ob takšnih čiščenjih imamo precej steklenič s čistili, kot na primer: bencin, salmijak, špirit itd. Pazite na to, da so na vseh steklenicah pravilne nalepke, da ni možna zamenjava. Med čiščenjem je treba stekleničke po uporabi takoj zapreti, da tekočine ne bi izhlapevale ali pa se razlile. Posebno moramo paziti, da do čistil ne pridejo otroci.

Bodimo pozorni na svojo delovno obleko. Taka naj bo, da se v njej lahko gibljemo in da se s trakov ali žepi ne zatipamo v kljuke, predale in podobno.

Če moramo med delom uporabljati lestev, naj bo trdna. Kadar jo prestavljamo, odstranimo z nje vse pripomočke.

Pazimo na to, da imamo proste prehode med prestavljenim pohištvo in pripomočki.

Pri čiščenju svetil je samoumevno, da mora biti varovalka izklopljena.

Izogibajmo se vseh težkih bremen in dviganja težkih predmetov.

In še nekaj je, na kar spomladi ne smemo pozabiti. To so predali in omare. Omare za perilo in obleko moramo izprazniti. Perilo zložimo po vrsti na mizo ali v košaro, da se prezrači. Obleko prezračimo na vrtu ali balkonu. Zimska oblačila odnesemo v kemično čistilnico. Izpraznjene omare in predale zberemo najprej s suho, nato z vlažno krpo, ki smo jo namočili v salmijakovo raztopino, in nazadnje spet s suho. Pri omarah za obleko moramo posebno pozornost posvetiti zaščiti pred molji. V vogale, stike in raze natrosimo sredstvo proti moljem.

Predale in dno omar lahko obložimo s pregrinjalnim papirjem. Najprimernejši je pisani plastični papir. Dela se lotite tako-le:

Izmerite dno in stranice predala ter narežite iz papirja ustrezne kose. Narobno stran parja enakomerno premažite z lepi-

lom, ki naj se malo osuši. Nato pazljivo nalepite papir na dno, oziroma stranice predala.

Zdaj začnemo obleko in perilo znova zlagati v omare, predale in na police. Toda vsako stvar na svoje mesto! To pa je včasih težaven problem, ker moramo čim boljje izkoristiti prostor in imeti vse čimbolj pri roki.

Če imate premalo predalov, vam svetujemo rešitev s škallami. Prav gotovo imate škatle, v katerih ste prinesli domov možovo srajco, čevlje, perilo. Olepšajte jih s tem, da jih oblepite s plastičnim papirjem, kakršnega ste uporabili za predale. Tu boste dobro spravili robce, šale, rokavice, kravate, pletenine in druge drobnarije.

Tudi oko se utruja

Oko lahko normalno deluje le, če se pravilno menjava čas delovanja in počitka. To oboje pa je tesno povezano z nočjo in dnevom. Oko namreč dnevno potrebuje določeno količino »škrlate«, ki se podnevi izrablja, ponoči pa nadoknadi. Za tvorjenje potrebne količine škrlate pa ne zadostuje samo noč oziroma počitek. Potrebna je še primerna hrana, ki vsebuje predvsem vitamin A in karotinske pigmente ter pravilno delovanje jeter.

Če sedaj pomislimo na naše moderno življenje, se nam takoj postavi vprašanje, ali morada naša moderna »kemična« hrana in umetna svetloba ne povzročata splošnega slabšanja vida?

Leta 1939 je mednarodni zavod za delo v Ženevi smatral, da svetloba jakosti 130 luxov zadostuje tudi delavcu fine mehanike. Danes je že v vseh tovarnah jakost preko 600 luxov! Torej je naše oko iz dneva v dan v večji meri podvrženo po jakosti in trajanju močnejši svetlobi. Zato se oko tudi pri branju tako hitro utruja in v tem je iskati vzroke, zakaj ljudje tako malo berejo.

Kar smo doslej povedali, velja za zdravo oko. Omenjene posledice pa so mnogo hujske pri kratkovidnih in daljnovidnih ljudeh. Ti morajo obvezno nositi ustrezna očala. V nasprotnem primeru lahko nastanejo neprijetne posledice. To velja predvsem za mlade ljudi, ker se da oko že zdraviti oziroma normalizirati. Najrazličnejše motnje, tako v prebavnem traktu kot v živčnem sistemu, so pogosto posledica nezdravega očesa oziroma nastanejo zato, ker ljudje ne nosijo (ali vsaj vedno ne nosijo) očal. Zgodi se, da iščejo pomoči pri drugih zdravstvenih, ki tem motnjam ne najdejo vselej pravega vzroka.

Tudi televizija je večkrat povod raznim očesnim napakam. Televizijo je treba gledati vedno le pri normalni svetlobi, to je pri taki

Drobni nasveti

■ OMAKE, ki ste jih pripravile preveč svetlo, boste potemnille s kavnim ekstraktom, tudi skorja kruha pripomore k lepi barvi.

■ FROTIRKE, ki so postale trde, perite kot običajno, skuhajte jih v raztopini kuhinjske soli, nakar jih dobro izplaknite. Likati frotirk ni priporočljivo.

■ LEŠNIKOM boste najlažje odstranile rjavo kožico, če jih poparite s soljenim vodo.

■ PRAŠNE obleke boste lepše ščitile z vlažno gobo kot pa s krtačo.

■ KRISTALNI predmetom se bo sijaj znova povrnil, če jih boste oprale v blagem plavilu.

■ MADEŽE od česenj odpravite iz pralnega blaga z natrijevim perboratom, nakar jih sperite z vročo vodo. Kakor hitro madeži izginejo, jih izperite še enkrat s čisto vodo. Ta nasvet pa velja le za pralno in platneno blago! Madeže iz volne odstranite s toplo vodo in salmijakom, iz svile pa z razredčenim špirom.

svetlobi, pri kateri se da čitati časopis. Poleg tega kontrast med svetlimi in temnimi predmeti ne sme biti prevelik, narobe, biti mora čim manjši.

Osnova za zdravo oko pa je, kot smo že dejali počitek. Veliko je takih ljudi, ki mislijo, da oko počiva tudi tedaj, ko je pred njim »varovalno« barvano steklo sončnih očal. Ti ljudje pa se motijo. Taka očala oziroma njihova stekla spreminjajo valovno dolžino valovne svetlobe in s tem utrujajo oko.

Poskusite!

OREHOV KOLAČ

Testo: 10 dkg surovega masla ali margarine, 20 dkg sladkorne moko, zavitek vaniljinega sladkorja, 2 jajci, 15 dkg moko, pol zavitka pecilnega praška, približno 5 žlic mleka, 20 dkg naribanih orehov.

Namaz: marmelada, približno 6 dkg naribanih orehov.

Surovo maslo ali margarinu penasto umešamo in polagoma, med mešanjem dodajamo sladkor, vaniljin sladkor in jajci. Moko zmešamo s pecilnim praškom, jo presejemo in jo nato z mlekom vred zmešamo v testo. Mleka potrebujemo samo toliko, da testo težko (trgače) se padne od žlice. Nazadnje primešamo testu še orehe. Model za kolač dobro pomastimo in potresemo z drobljanim ter napolnimo s testom. Kolač pečemo približno 30 minut v srednje vroči pečici. Ko se ohladi, ga zunaj na tenko namažemo z marmelado in na gosto potresemo s debelo naribanimi orehi.

SOLNOGRAŠKI ŽLICNIKI

3 jajca, 6 dkg sladkorja, 3 dkg ostra moko, 3 dkg surovega masla za peko, sladkor v prahu.

Iz beljakov stepemo trd sneg in vanj počasi vlepamo sladkor. Nato s kuhalično narahlo primešamo rumenjaki in presejano moko. V žlezni ponvi razpustimo surovo maslo in vanj s lopatico naložimo 5 enakih velikih kupčkov testa. Rahlo zapečene obrnemo, jih zapečemo še na drugi strani, zložimo na večji krožnik in potresemo s sladkorjem v prahu.

vil. Tudi to mu je bilo dovolj, da financarji niso nič našli. Dva sta prišla v hišo. „Vi skrivate prepovedane stvari“, sta rekla in pretaknila vse kote. Z železno palico sta prebadala seno nad hlevom in v stranišču sta dvignila pokrov. „V jamo pod praznim sodom v kleti bi pogledala, a sta prenora,“ si je Vinko mel roke za njima.

Pred mlinom se je trlo ljudi. „Bom še dolgo čakal?“ je Anza že nekajkrat vprašal mlinarja.

„Samo majčkeno še potrpi,“ mu je ta že tretjič pokimal.

„Ta vaš „majčkeno“ se je nategnil v ure.“

Mlinar je skomignil z rameni in izginil med vrečami. Vročina je popuščala in sonce je stalo nizko, ko je Anza z vozom zapeljal s kolovoza na glavno cesto.

Z bičem je pokal po zraku, z nogami pa je bingljal nad vaško cesto, ki je bila prazna. Na njej je bilo najbolj živo ob nedeljah, ko so šli ljudje k maši, ali ponoči, ko so se vračali pijanci iz gostilne.

Zagledal se je bil v sonce in preračunal, kdaj bo zašlo. „Dober dan, Anza,“ je slišal ob sebi. Naglo se je obrnil in ni mogel verjeti očem. Ob vozu je šla Lojzika! „Bog daj. Ti si? Tebe res nisem pričakoval,“ je iztisnil iz sebe in ni vedel, ali govori z robatim glasom, kakor je odgovarjal Rojsu, ali mehko, kakor bi rad.

„Ob sobotah pogosto obiskujem starše.“

Toplo mu je bilo pri srcu in obenem nerodno, da ni vedel, kako bi se vedel. Z dekle bi zlahka opravil. Povedal bi ji, kar ji gre in jo odlovil. Lojzika pa je želel videti in govoriti z njo! Ni mogel pozabiti, kako je tekel takrat po hribu, si zmočil praznično srajco in prišel prepozno na vinoč, kjer ga je čakala z očetom.

„Domov greš?“ je kakor izgubljen poskušal nadaljevati pogovor. „Seveda, zakaj ne? Dovolj dolg je teden pri mojstrinji.“ Še vedno ga ni pogledala, dasi je on pasel

oči na njej. V raki je nesla aktovko in z njo zadevala ob koleno.

Potem se je opogumil: „Če ti je prav, prisedi k meni na voz.“

„Tvoja rajža se mi zdi prepočasna. Ti do noči ne boš doma, a jaz bi bila rada že pri materi.“

„Ne bova se peljala kakor s kočijo. Toda, Lojzika, zakaj ne bi prisedla? Nič ne boš zamudila, če boš prišla malo bolj pozno. Starši te bodo že počakali.“

Šele sedaj ga je prvič pogledala. Ko je videla njegove iskrene oči, je menila: „To je že res, toda kaj bodo rekli ljudje, če naju bodo videli na vozu?“

„Ne boj se. Nič ne bodo rekli. V šolo sva hodila skupaj.“

Napravil ji je prostor in prisedla je na pogrnjeno konjsko plahto.

Vola sta leno prestopala, enolično je drdral voz po cesti, počasi se je bližal večer.

V zadregi je stiskal bič, da se mu je začela roka politi. Razmišljal je, kako bi ji razkril svoje srce. Večkrat je že odprl usta, a besede so mu obličale v grlu.

„Imaš veliko dela?“ je vprašal, da bi vsaj nekaj povedal.

„Tega nikoli ne zmanjka,“ je odgovorila.

Potem sta se spet tiho peljala dalje.

„Vreme je bilo vroče zadnje dni,“ je zopet prekinil molk.

„To je res,“ je odvrnila ona.

(Ni mu bilo prav, da je bila tako redkobesedna.) Kjer je sonce zašlo, je bilo nebo oranžaste barve.

„V tem tednu sem dosti delal. Včasih so me kar kosti bolele.“

„O, tudi pri nas dela ne manjka.“

(Dalje prihodnjič)

Pomladni dan

Ko je dekle vstopilo v avtobus, so bili že vsi sedeži zasedeni. Šest ali sedem moških in dve ženski so stali. Prve velike dežne kaplje so začele udarjati na šipo med brisanci. Angus McIver je zapeljal avtobus zelo blizu pločnika. Prijel je za kljuko. Vrata so zacvilila in se odprla. Voz se je napolnil z vlago dežja, ki je dišala po pomladi. Potem pa je vstopilo dekle.

Priskakljala je iz zavetja, ki ji ga je nudila platnena streha drogerije. Ameriški pomorščak v modri obleki si je obrisal rdečilo z lica in odšel. Dekle je priteklo skoraj brez diha, z razprtimi ustnicami, z žarečimi očmi in zardevajočimi lici. Kar pet mož ji je ponudilo sedež. Popolnoma so pozabili, da nekaj žensk že dalj časa nesrečno stoji. Na njeni pomladanski obleki bledomodre barve z belim ovratnikom se je bleščalo nekaj prozornih dežnih kapljic. Toda nobene ni bilo videti na tistem, kar naj bi bil klobuk, niti na nogah, ki so se mehko svetile.

Angus McIver je dvakrat izpustil iz rok njen denar za vožnjo. Končno pa mu je uspelo, da ji je s tresočimi rokami vrnil drobiž. Ko je prižgal motor, mu je njen vroči nasmehek razbarval obraz. Dež je neusmiljeno udarjal po šipi. Nenadoma je močno zasovražil moža, ki je odstopil dekletu svoj sedež. Sprejela ga je z istim ljubkim nasmeškom. Tisti trenutek mu je bilo žal, da ji ne more ponuditi svojega sedeža.

Potem se je v trenutku nekje z mokre ceste odbila žoga in zamolklo udarila po šipi. McIver je pritisnil na zavore. Majhen deček v rumeni majici je nepremišljeno padel pod kolesa poltonskega avtobusa in obležal. Osupli kriki so se neenakomerno mešali z drobnimi vriski. Razburjeni potniki so se spotikali in se zaletavali drug v drugega. Angus McIver se je napol obrnil in spretno ujel dekle v modri obleki, ko se je nagnila proti njemu.

Padla je tako močno, da se je znašla v ležečem položaju v McIverovem naročju, v varnem zavetju njegovih rok. Bila je sveža in topla, njena milina in vonj sta prekašala diha pomladi. Sunkovito ga je zgrabila in se ga tesno oprijela. Tega trenutka ni nikoli pozabil. Potem se je nekdo zahihital. Smeh je napolnil avtobus. Lovila je sapo. Lica so ji zardela. Z majhnimi rokami v belih rokavicah je udarila po McIverovih širokih prsih, se mu izvila in odšla. Hitro je smuknila na svoj sedež, medtem ko je Angus prižgal motor. Bil je zadihčan, kot da bi tekel eno miljo v beg.

Avtobus se je pomaknil naprej. Vklila se je ploha. Brisanci so se v polkrogu premikali in brisali šipo. Vrata so zacvilila in se odprla na postajah Riverside, Overbrook in Devon. Stojišča so se praznila in nezasedeni sedeži na zadnjem koncu avtobusa so se tresli. Kadarkoli se je avtobus ustavil, se je ustavilo tudi srce Angusa McIvera. Začelo mu je biti šele, ko je opazil, da dekle še vedno sedi na svojem sedežu, vsa lepa in vzravnan. Roke v belih rokavicah je držala sklenjene na drobnih kolenih. Modre oči je sramežljivo upirala naravnost. Noben njen gib ni kazal, da bo vstala in odšla iz njegovega življenja. Toda vsakokrat, ko so zacvilila vrata in ko je sveže zadišalo po pomladnem dežju, je ostalo manj postaj in njegova bolečina je postajala

vse globlja. Kljub temu pa ni mogel ničesar reči, ničesar storiti.

Potem je prišel Laurelvale. Ko se je avtobus približal robniku, je bilo dekle že pokonci. McIveru se je pogreznilo srce in roka se je ustavila na kljuki. Dekle se je ustavilo in potrpežljivo čakalo, da se bodo odprla vrata. Nihče drug se ni premaknil. Nihče drug ne bo izstopil. In niti — je sam pri sebi svečano obljubil Angus McIver — ona ne bo... Brisanci so brisali, se ustavili in spet brisali. Dež je bobnal po strehi in se v majhnih srebrnih vodometih odbijal od črnega asfalta na cesti. Dekle je radovedno obrnilo glavo. Angus McIver je spregovoril.

„Stanujete daleč?“ je obupno zagodrnjal.

Dekle je dvignilo nežne obrvi in zbegano odgovorilo: „Ne, ne tako zelo daleč. V River Parku. Prosim, smem...?“

„Kaj, pa saj to je miljo daleč!“ Angus McIver je skoraj zakričal in ne da bi premislil, je spustil kljuko in prestavil ročico. Z nogo je spustil sklopko. „In še vedno dežuje! Mokri boste do kože. Sedite, gospodična, peljal vas bom domov!“

Zadaj v avtobusu se je nekdo zahihital in nekdo je vzdihnil. Hihitanje je utonilo v vzdihu, ki se je razširil v mrmrajoč krič, poln nezaupanja in zmede. McIver je s svojim

nerodnim vozilom skrenil z glavne ceste in veličastno zavil na levo, proli River Parku. Na ovinku se je dekle opoteklo. Potem je hitro zdrsnilo nazaj na sedež, da bi ujelo ravnotežje in se odpočilo.

Slabotno se je uprla: „Toda saj ne smete — mislim, da res ni potrebno.“

Njen drobn glas se je izgubil v naraščajočem blebetanju, ki je napolnil avtobus. To so bili nezaupni in prestrašeni kriki discipliniranih ljudi, ki so navajeni običajne brezskrbnosti in katere užali vsaka najmanjša nepravilnost v smeri ali v voznem redu. In potem se je nad vso to zmešnjavo vzklikov dvignil

Ko je licitator dvignil sliko, sem bil prepričan, da bom nudi prvi in edini. Toda prišlo je drugače. Izključena cena je bila dva dolarja. Moja ponudba v višini treh dolarjev je sledila delček sekunde za ponudbo neke mlade dame z zelenim klobukom na glavi, ki je sedela v isti vrsti, toda nekaj sedežev na desno. Najina pogleda sta se za hip srečala in bilo je težko ugotoviti kdo od naju je bil bolj presenečen.

„Pet,“ sem zaklical in takoj je povišala na osem. „Deset,“ sem nadaljeval. Tega nisem razumel. Nihče razen naju dveh ni sodeloval v tem tekmovanju za sliko. Verjetno nihče od prisotnih ni kazal zanimanja za malce melanholično sliko, ki je predstavljala na hrbtu ležečega dečka, ki je strmел v oblake.

Ko sva prispela do vsote štirideset dolarjev, sem postal nemiren.

Odločil sem se, da preglasujem damo. „Petinpetdeset,“ sem zaklical z glasom, ki ni dopuščal dvoma, da znesek po potrebi tudi podvojim.

To je delovalo. Njene ustnice so pričele drhteti. Umolknila je. Mož s kladivom se je pripravil, da zaključí prodajo slike, in je pričel govoriti: „Petinpetdeset prvič, drugič...“

„Stol,“ se je iz dvorane zaslišal glas. Obrnil sem se. Za mojim hrbtom je sedel možiček. V kotu njegovih ustnic je visela cigara.

Bilo je končano. Nisem mogel nuditi večje vsote. Sto dolarjev bi naredilo preveliko luknjo v moj žep, zato je možiček postal lastnik slike. Za trenutek dolgo sem okleval, potem pa sem se obrnil k njemu.

„Oprostite,“ sem pričel, „mislite — hočem reči — bi bilo mogoče, da odkupim sliko od vas — ne takoj“

JEROME BRONFIELD:

Podoba v oblakih

— mogoče v nekaj mesecih?“

„Bilo bi mogoče,“ je odvrnil in v obrazu mu ni trenila niti mišica.

„Ko ste naju poslušali, ste mislili, da mora sliko biti zelo dragocena. Toda motite se.“

Človek je nenadoma pritisnil prst na moje prsi in ostro pogledal.

„Zakaj pa potem tako divjate za sliko?“

Ni mi preostalo drugega kakor povedati mu resnico. Povabil sem ga na kavo, da mu povem zgodovino slike. Ni mi odgovoril. Tedaj se je oglasila dama. „Me vzamete s seboj?“ V njenem glasu je bilo pričakovanje in zadržanost. Zdelo se mi je, da težko nastopa v tej vlogi. V troje smo se namenili v malo kavarnico na nasprotni strani ceste.

„Približno dvajset let bo že od tega,“ sem pričel, „ko se je v našem mestu pojavil neki slikar, da bi tam preživel svoje počitnice. Okolica mesta je bila polna čudovitih motivov. Nekega večera — bil je na sprehodu — je zagledal nas: Tonija, Štefka in mene, ko smo ležali na gričku v bližini naše hiše.“

„Poglejmo,“ je zaklical, „kdo od vas bo videl najlepšo podobo. Za sodnika bom.“

Toni je dejal, da vidi kamelo. Umetnik je dejal, da to ni slabo. Potem je Štefek odkril glavo morskkega razbojnika, čemur je slikar z navdušenjem pritrdil.

Sam sprva nisem videl ničesar, čeprav sem se trudil. Čez nekaj časa me je vprašal: „No kaj pa je s teboj?“

Odgovoril sem mu, da sicer vidim celo kopico stvari, ki pa mi ne ugajajo preveč, ker se oblaki ne prestano premikajo in ustvarjajo nove podobe. Še danes vidim na njegovem obrazu skrivnostni smehljaj, ki so ga sprožile moje besede.

„Torej, Johnny,“ je dejal, „to je pa res čudno.“

Veš, prav tako je v življenju. Sanje in upanja se budijo in spet izginjajo.“

Naslednji dan je prišel slikar pred našo hišo in odšel sem z njim proti gričku. Delal je dve ali tri ure, ne da bi odnehal, in zdelo se mi je, da bo ustvaril nekaj lepega. Dejal je, da bo sliko imenoval „Sanje“...

Naša kava je postala mrzla.

„Slika je bila lepa, toda do kraja izdelane nisem videl nikoli. Slikar je nenadoma izginil iz mesteca in nikdar nisem več slišal o njem. Tudi slika je izginila z njim.“

Dekle je poslušalo z velikimi in čudno bleščečimi se očmi.

„Vedno mi je bilo žal, da slike nisem videl, in čeprav se mi je zdelo brezupno, sem od časa do časa brskal po starinarnicah in pri umetninarijih in hodil na razstave. Nisem iskal slike — tudi upal nisem, da jo nekoč vendarle najdem. Kar nenadoma — včeraj je bilo — pa sem jo videl, in ko sem slišal, da pride na dražbo, sem se odločil, da jo kupim.“

Možiček je prizadeto strmел predse. Globoko je dihal. „Kaj pa vas zanima na tej sliki?“ je vprašal dekle.

„Povsem enostavno je,“ mu je odvrnila, „slikar je bil moj oče. Kot otrok sem zelo ljubila to sliko, toda moj oče jo je nekaj let pred smrtjo prodal.“

Malo zmedeno sem gledal v dekle. Kakor iz daljave sem slišal možičkove besede: „Če bi to vedel... torej ni star mojster. Toda svojo vlogo moram dobiti nazaj. Kdo od vaju bo vzel sliko? Meni je vseeno!“

To je sedaj bil velik problem. Molčal sem. Tudi dekle je bilo tiho. Možiček je računal in obraz mu je

hipoma zažarel: „Dobro, mladi prijatelj. Hoteli ste ponuditi petinpetdeset dolarjev. Mlada dama pa najmanj štirideset. Tako bi do vsote sto dolarjev manjkalo samo pet. Dogovorita se med seboj — zrebajta — eden od vaju bo že zadel in odnesel sliko domov. Kaj ni dobra ideja?“

Možiček je vzel denar. Dvignil je roko v pozdrav in odšel. Ostala sva sama.

Zrla sva v zavoj, potem pa drug v drugega. „Mislim, da nima smisla zrebati za sliko,“ je pričela dama, „ne morem...“

„Vem, kaj ste hoteli reči,“ sem dejal, „tudi jaz ne bi mogel.“

Že sem ji hotel povedati, da je slika njena — denar bi mi vrnila ob priliki, ko je predlagala: „Mogoče pa se vendarle kako pobotava?“

„Kako?“

„Mislim — ah tudi jaz ne vem, kako.“ V njenih očeh se je zrcalil velik vprašaj. „Mogoče tako, da jo pol leta obdržite vi, drugo polovico pa bo pri meni. Toda ne — saj to je smešno.“

„Tako smešno pa res ni,“ sem dejal previdno. „Sva že pri rešitvi tega problema. Tako, vi pričnite.“

„Mislite resno?“

„Kar mirno vzemite sliko,“ sem dejal, „če bi šest mesecev bilo predolgih...“ — počasi sem iskal pravih besed.

„Če si jo želite kdaj pa kdaj pogledati?“ se je nasmehnila.

„Kadarkoli?“

„Seveda!“

„Jutri zvečer?“ sem še vprašal.

Počasi je prikimala in se še enkrat nasmehnila. Najraje bi zdrvel za možičkom in mu dal še preostalih pet dolarjev, ki jih je bil v tej igri izgubil.

odločilen moški glas, ošaben in prepirljiv. Vprašal je:

„Vozač, kaj pa mislite, da delate? S tem avtobusom vendar ne morete zaviti z glavne ceste. Nobene pravice nimate... Ste pijani? Hej, vozač, si mar pil? Prepričan sem, da je pijan. Kar vidim, kako bo... Tej stvari bom šel do dna...“

Zaslišal se je udarec in prepirljivi glas je utihnil. Neki mlajši moški je prijazno in razločno dejal: „Kar lepo boš položil svoje dno nazaj na sedež in zaprl usta. Prav tako boš storil, Pop. Samo miljo proč od ceste, to je deset minut. Gotovo lahko žrtvuješ deset minut. Vsi jih lahko. In fant ni pijan. Ali nisi videl njegovega obraza, ko mu je padla v naročje? Nekaj večjega kot pijača ga je prizadelo. Kaj neki bi to bilo, pomladi, hm?“

Nekdo se je zahihital in ženski glas je z velikim zadovoljstvom dejal: „Ljubezen.“

„Tu smo,“ je reklo dekle s prisiljenim in mrmrajočim glasom. Njen diha je McIveru razdražil ušesa in njen vonj mu je zamašil nosnice. „Bela hiša s črnimi oknicami. H-hvala vam in...“

Avtobus se je ustavil in vrata so se škripaje odprla. Angus McIver je prvi skočil na tla in ji pomagal stopiti z visoke stopnice. V tem trenutku je prenehalo deževati, kot se to pomladi često dogaja, nepričakovano in popolnoma.

McIver se je obrnil in trdno stisnil njeno majhno roko v belih rokavicah. Prijel jo je pod roke in jo pospremil do bele hiše s črnimi oknicami. Nerač jo je izpustil. Potem pa se je obrnila k njemu. Oči je imela široko odprte, vendar ni bila preveč zbegana.

„Vi ste... zgubili službo!“ je dejala z glasom, ki poskuša biti resen, pa ga prekine smeh. Angusu McIveru je poskočilo srce, ko je začutil neizpregovorjene besede v njenih očeh. Nasmehnil se je in zaupno odgovoril: „Ničesar nisem izgubil. Le potrošil sem. Moja služba mi je dopuščala, da sem veliko razmišljal, kaj bom storil. Sedaj vem vsaj v glavnem...“

Nagubal je svelo slonokoščeno čelo. Vprašanje je ostalo neizgovorjeno. Potem pa se je odkasljajal in čemerno rekel: „Opazil sem, da so vam všeč mornarji. Tudi jaz lahko postanem mornar. Že jutri bom mornar. Karkoli si želite, kajti tudi jaz sem lahko. Edino kar človek potrebuje, preden se odloči, kaj bo postal, je, da ve čemu. Pravkar sem to spoznal. Saj veste, kaj mislim reči?“

Dekle je pogledalo stran in zardelo. Sledil je njenemu pogledu in opazil, da so okna avtobusa polna obrazov. Večinoma so se nasmihali. Vrnil jim je bedast nasmeh in se nagnil k dekletu. Vendar pa se mu je izognila.

„Da, mornarji so mi všeč,“ je hitro dejala. „Tisti, ki ste ga videli, je slučajno moj brat. V glavnem nimam ničesar proti njim. Tudi ne proti vozačem avtobusov. Vedno se mi je zdelo, da me kaj malo briga, kaj bo moj mož. O tej stvari ne bi sedaj razpravljala. In nikar se ne vrnite pred osmo uro. Moj oče ne mara ljudi, ki ga molijo pri večerji.“

„Torej ob osmih,“ je rekel McIver. Dekle je odprlo vrata in smuknilo skozi. Potem pa je spet pomolila glavo ven, se mu zarežala kot škrtat in rekla: „Oh, nocoj pa nikar ne pripeljite avtobusa. Preveč bi se ga opazilo na tej mirni cesti.“

Ulica je bila res mirna in precej odmaknjena od glavne ceste. Brez dvoma je bilo na oknih in pri vratih veliko ljudi, ki so presenečeno gledali ko je McIver veličastno odpeljal avtobus, natovorjen s potniki.

za oddih in razvedrilo

Francija se je predstavila v Celovcu

Že lani se je skupina francoskih podjetij s posebno „Caravane de France“ predstavila široki avstrijski javnosti in tudi letos je podobna francoska karavana na poti po Avstriji. Prejšnji teden so se predstavniki francoskega gospodarstva in turizma ustavili v Celovcu, kjer so se najprej predstavili zastopnikom koroškega tiska, nato pa priredili razstavo francoske avtomobilske industrije ter poskušajo francoskega vina in sira, medtem ko so bile v okviru francoskega večera prikazane krajevne lepote Francije ter najnovejši modeli pariške mode.

Lani je »Caravane de France« obiskala le šest avstrijskih mest, letošnji program pa predvideva obisk v 15 mestih, kar je najboljši dokaz, da ima ta oblika propagande velik odziv med avstrijsko javnostjo.

Sicer pa je Francija med avstrijskim ljudstvom tudi čedalje bolj priljubljena kot turistična dežela: tekom lanskega leta je Francijo obiskalo 159.000 Avstrijcev, to je za 6,2 odstotka več kot leta 1964; število nočitev avstrijskih turistov v Franciji pa je naraslo celo za 17,5 %, kar dokazuje, da so Avstrijci čas svojega bivanja v Franciji bistveno podaljšali in tako zavrnilo očitek, češ Francija je najdražja turistična dežela. Res je, da si dopusta v Parizu ali na francoski rivieri ne more privoščiti vsak, toda Francija nudi zlasti ob atlantski obali izredno ugodne možnosti letovanja, pa tudi v drugih predelih dežele izven glavne turistične sezone cene nikakor niso višje kot v drugih državah.

Domačim in tujim turistom nudi Francija tudi zelo dobre prometne pogoje. Med Dunajem in Parizom je bila 1. aprila uvedena letalska zveza za brez vmesnega pristanka, kjer veljajo za letovištarje posebne ugodne cene: polet z Dunaja v Pariz in nazaj, če traja bivanje v Franciji najmanj šest dni, stane samo 2465 šilingov (iz Celovca 3005 šilingov), v ceni 3110 šilingov pa je vračunanih še šest nočitev ter krožna vožnja po Parizu.

Posebno vlogo v francoskem prometu igra-

jo železnice, ki so samo lani prevozile 618 milijonov potnikov. Tudi to množično prometno sredstvo nudi turistom posebne ugodnosti: pri družinskih vožnjah se cena za tretjega in vsakega nadaljnjega člana družine zniža za 75 odstotkov, prav tako veljajo posebni popusti za turiste, predvsem pa se francoske železnice bavijo s prirejanjem zanimivih izletov, medtem ko motoriziranim turistom omogočajo pod zelo ugodnimi pogoji tudi prevoz njihovih avtomobilov.

Na razstavi francoske avtomobilske industrije so se s svojimi najnovejšimi modeli predstavila podjetja Citroen, Renault in Simca. Med njimi zavzame prvo mesto nedvomno Renault, ki v svojih štirih velikih tovarnah zaposluje okoli 63.000 ljudi in izdelava dnevno 3000 vozil, kar predstavlja 35 odstotkov celotne proizvodnje francoske avtomobilske industrije. Avtomobili vseh treh podjetij so dobro znani tudi pri nas v Avstriji, kar velja seveda prav tako za podjetje »Total«, ki izkorišča največja ležišča nafte na svetu in je samo v letu 1964 proizvedlo 32 milijonov ton nafte.

Francoska tekstilna industrija se je predstavila skupaj s pariško modo, o kateri pa prav tako ni treba posebej govoriti kot o francoskem vinu, ki je znano širom po svetu. Če ob koncu še omenimo, da so zastopniki francoskih podjetij širili okoli sebe pristno francosko očarljivost, potem smo lahko prepričani, da so Franciji pridobili mnoge nove prijatelje.

Cetrtek, 14. 4.: 11.03 Pisan denar iz vsega sveta — 12.00 Kaj lahko postanem — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kaledoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 V zadevi J. Robert Oppenheimer.

Petek, 15. 4.: 11.03 V zadevi J. Robert Oppenheimer — 18.35 Obertraun pod Dachsteinom — 19.00 Trg koncem tedna — 18.30 Čas v sliki — 20.15 Zdrava mladina — 20.45 Časovni ventil — 22.25 Jazz iz Amerike.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvenca 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobra jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočila vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 9. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 9.45 Mladi glasbeniki glasbenih šol — 10.15 Odlomki iz oper italijanskih romantikov — 12.05 Bolelna suita Marjana Kozina — 12.40 Kvintet bratov Avsenik in trio Igorja Jamnika — 14.05 Prizori iz oper slovenskih skladateljev — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi iz Jugoslavije — 17.35 Lahka glasba — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sobotni koncert lažje orkestralne glasbe — 20.30 Spoznavajmo svet in domovino — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 10. 4.: 8.05 Rolacija, mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnila, tovariši — 11.45 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humoreska tedna — 17.05 Slavni pevci, znamenite arije — 17.30 Plošč, radijska igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 11. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 V svetlu operetnih melodij — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Suila iz tragedije »Hamlet« — 12.40 Ansambel Georga Esptalierja — 14.05 Iz slovenske komorne glasbe — 14.35 Voščila — 15.30 Muški zbori Emila Adamiča — 17.05 V svetlu opernih melodij — 18.20 Signali — 18.45 Svet tehnike — 20.00 Koncert Zagrebških solistov.

Torek, 12. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Odlomki iz opere »Don Kihot« — 12.05 Sloveči virtuozji — 12.40 Veseli planšarji in ansambel Franca Korbarja — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V tork nasvidenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Mali koncert zbora »Brajša Rašan« iz Pule — 20.20 Pijavec, radijska igra.

Sreda, 13. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Naši mladi zborovodje — 10.15 Mojhen recital pianista Andreja Jarca — 10.45 Clovek in zdravje — 12.05 Prolog k operi »Knez Igor« — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Voščila — 15.30 Holandska pihalna godba — 17.05 Nacionalne smeri v glasbi — 18.40 Naš razgovor — 20.20 Doktor in apotekar, opera.

Cetrtek, 14. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Glasbena pravljica — 10.15 Z našimi pevci po Verdijevih operah — 12.05 Ko se plitki ženijo — 12.40 Čez hrib in dol — 14.05 Simfonične variacije na madžarsko pesem »Vzleteli pav« — 14.35 Glasbeni vedež — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Cetrtekove večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Ta teden vam priporočamo:

Lepe knjige za otroke

Knjiga je najlepše darilo za otroka!

- Mira Miheličeva: **ŠTIRJE LETNI ČASI**, pripovedke o zimi, pomladi, poletju in jeseni, 84 str., ilustr., slik. priloge, kart. 18 šil.
- Nikolaj Nosov: **NEZNALČKOVE DOGODIVŠČINE**, potovanje po pravljicnem mestu pritlikavčkov, 152 str., ilustr., kart. 34 šil.
- Venceslav Winkler: **KOLESAR MATEJKO**, zbirka pravljic priljubljenega mladinskega pisatelja, 112 str., ilustr., kart. 30 šil.
- Samuil Maršak: **BAJKE IZ BALALAJKE**, izbor pesmic o otrokih in za otroke, 96 str., ilustr., kart. 32 šil.
- Ruža L. Petelinova: **PRAVLJICA O KRALJESTVU LAŽI**, slikanica velikega formata, barvne ilustracije, 36 str. br. 16 šil.
- Fran S. Finžgar: **GOSPOD HUDOURNIK**, zgodbe iz planinskega sveta pod Stolom, 108 str., ilustr., pl. 20 šil.
- Marija Vogelnikova: **BABICA JE NAJMLAJŠA**, izbor sličic iz življenja otrok, 152 str., ilustr., kart. 26 šil.
- BRATA IN ZAKLAD**, hrvatska ljudska pravljica, 26 str., barvne ilustracije, kart. 14 šil.
- Oton Župančič: **MEHURČKI**, zbirka priljubljenih otroških pesmic, 48 str., barvne ilustracije, ppl. 18 šil.
- Branka Jurca: **OKOLI IN OKOLI**, vzgojne črtice iz vsakdanjega otroškega življenja, 120 str. ilustr., kart. 26 šil.
- Aleksej Tolstoj: **ZLATI KLUČEK**, nenavadne dogodivščine lesene lutke, 120 str., ilustr., ppl. 20 šil.
- Anton Ingolič: **TVEGANA POT**, mladinska povest iz vojnih časov, 88 str., ilustr., br. 12 šil.
- Aleksander S. Puškin: **PRAVLJICE**, biseri iz ruskega pravljicnega slovstva, 144 str., ilustr., kart. 30 šil.
- Prežihov Voranc: **SOLZICE**, zbirka najlepših povesti za mlade bralce, 112 str., ilustr., pl. 27 šil.
- Tone Seliškar: **VELIKA GALA PREDSTAVA**, mladinska povest iz čudovitega cirkuškega življenja, 128 str., ilustr., br. 6 šil.
- Kristina Brenkova: **PRAVLJICE**, izbor ljudskih pravljic iz vsega sveta, 160 str., barvne ilustracije, br. 10 šil.
- Dragiša Kašikovič: **ZGODBA IZ ZOOLOŠKEGA VRTA**, srečanje z divjimi živalmi, 24 str., barvne ilustracije, br. 18 šil.
- Elin Pelin: **JAN BIBIJAN**, neverjetna doživetja v začaranem kraljestvu in na Luni, 180 str., ilustr., kart. 25 šil.
- Fran Erjavec: **ŽIVALSKÉ PODOBE**, poučni spisi o živalih iz domačih in tujih krajev, 196 str., ilustr., br. 18 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vasi.

Petek, 15. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.35 Navost na knjižni polici — 12.05 Iz oper Sergeja Prokofjeva — 12.40 Iz narodne zakladnice — 14.35 Poje zbor berlinskega radia — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 Nova v znanosti — 17.05 Pelkov simfonični koncert — 18.45 Kulturni globus — 20.00 Lepe melodije — 20.20 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

Sobota, 9. 4.: 11.45 Baročne skladbe za godalni orkester — 12.00 Širimo obzorja — 14.45 Poltonske skladbe Jakoba Petelina Gallusa — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 17.30 Koncert za violino in orkester — 19.15 Družinski obzornik — 20.35 Teden v Italiji.

Nedelja, 10. 4.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 15.00 Pomladne pesmi — 15.30 Trop brez zvoncev, povest — 18.30 Romarska pol, novela — 19.15 Nedeljski vesnik — 20.30 Iz slovenske folklorne.

Ponedeljek, 11. 4.: 10.15 Harmonija zvokov in glasov — 11.30 Pesmi in črtice za Velika noč — 15.30 Koncert mladinskega zbora iz Trnovca pri Ljubljani — 16.00 Janko in Melka, otroška spevoigra — 19.15 Pisanice in pirhi — 21.00 Roberto Devereux, lirski tragedija.

Torek, 12. 4.: 12.00 Iz slovenske folklorne — 17.20 Italijanska po radiu — 18.30 Koncertisti naše dežele — 21.00 Pregled slovenske dramatične.

Sreda, 13. 4.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 19.15 Higiena in zdravje — 20.35 Kulturni odmevi — 21.00 Simfonični koncert.

Cetrtek, 14. 4.: 12.15 Znanost in tehnika — 17.20 Italijanska po radiu — 19.00 Pisani balončki — 21.00 Saboterji, radijska drama — 22.30 Slovenski solisti.

Petek, 15. 4.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Znanj dirigenti in skladatelji v Trstu — 19.15 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagsfurt - Celovec, Gasometargasse 10, telefon 56-24. — **Tisk**: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagsfurt - Celovec, Postfach 124.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmetijska oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinja — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvozniki — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni športi — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 9. 4.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika, roman — 16.00 Pesmi koroških pasijonskih iger — 17.45 Kulturni razgledi — 18.00 Velikonočna liturgija z Otaka — 19.50 Odmev časa — 20.15 Veliki inkvizitor, radijska pripovedka — 20.45 Caprice, glasbena veseloigra — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 10. 4.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Favoriti popevk — 12.40 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Tistov, slušna igra — 21.40 Razmišljanja k dobi raketa.

Ponedeljek, 11. 4.: 8.05 Pihalna godba — 9.05 Promenadni koncert — 12.40 Velika noč nekdanj — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Dunajska glasba — 18.00 Clovek med nebom in zemljo — 18.30 Pomembni glasovi — 19.00 Šport — 20.10 Glasbena velikonočna potovanje na jug — 21.15 Koncert ljudskih pesmi.

Torek, 12. 4.: 8.15 Zločin in kazen, roman — 15.30 Ko moram iz domačih krajev — 15.45 Mladinska oddaja — 18.00 Oddaja deželnega glavarja — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Evropa 1918—1938 — 19.00 XY ve vse — 20.15 Glasbena oddaja — 21.30 Pesem za lahko noč.

Sreda, 13. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Zbor radia Celovec — 15.45 Fantazija kot ustvarjalna sila — 17.00 Zlato rakodetstvo — 18.00 Veler pihla preko jezera — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorna ura — 20.15 Orkestralni koncert — 22.15 Zabavna glasba.

Cetrtek, 14. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Koroška kulturna poročila — 18.20 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Ko vse ozeleni, je lepo — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 15. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komarna glasba — 15.45 Koroška kulturna ogledala — 18.00 Ljudska visoka šola v radiu — 18.35 Kaj pravi industrija — 19.00 Dnevnik dunajskih slavnostnih iger — 20.15 Vsaka stvar ima dve strani — 21.00 Bach in Madama.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobra jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Reporterji med poljo — 18.00 Glasbena oddaja s plošč — 19.20 Kaj slišimo danes zvečer — 21.55 Športni komentar — 22.10 Pregled po svetu.

Sobota, 9. 4.: 8.20 Rekvjem za pihalno glasbo — 8.45 Komorni koncert 9.30 Bodite čisto liho — 10.30 Anton Dermota poje operne arije — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Pesništvo in glasba k dnevu — 14.40 Tehnični razgledi — 15.30 Otroška ura — 16.00 Za delovno ženo

Oddaja sadnih drevesc vseh plemen in znanih sort samo v drevesnici. Posebno velika zaloga češpelj, sliv in ribezov. Marko Polzer, pd. Lazar, pri Št. Vidu v Podjuni.

— 17.50 Šport in glasba — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Mednarodni orkestralni in zborovski ciklus — 21.45 In svet gladuje.

Nedelja, 10. 4.: 8.15 Kaj je novega — 9.00 Velikonočni oratorij — 10.00 Tedensko ogledalo domačega tiska — 11.15 Operni koncert — 12.00 Velikonočni nagovor papeža Pavla VI. — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Zločin in kazen, roman — 15.30 Dobra ideja — 16.30 Otroška ura — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Ljubezen je nebeška sila — 20.30 Velikonočna parada.

Ponedeljek, 11. 4.: 8.05 Treba bi bilo biti še enkrat mlad — 10.00 Od melodije do melodije — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Clovek ob dveh plugih — 15.20 Otroška ura — 15.50 Pastir z garami — 17.30 Iz raziskovanja narave — 19.20 Čosi fan lutke, komična opera.

Torek, 12. 4.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.00 Novo na knjižnem trgu — 13.30 Pomembni orkestri — 15.05 Dežela mleka in medu, dežela krvi in solz — 16.00 Esej v našem času — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Polati z nami — 20.30 Glasbeni viški iz znamenitih del — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 13. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.35 Vedri akordeon — 15.45 Otroška ura — 17.25 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo, teenagerji! — 20.15 Vseh deval — 21.40 Popravi, kar so drugi zagrešili.

Cetrtek, 14. 4.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Dunajska koncertna ogledala — 14.10 Pomembni orkestri — 14.35 Povsod so studenčki — 15.35 Mali dunajski radijski orkester — 16.00 Kaj mislijo Nemci o Francozih — 17.25 Raziskovalci v gosteh — 17.40 Zenska oddaja — 19.30 Neminljive melodije — 21.00 Manipulirana evolucija.

Petek, 15. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.35 Pogovor z orkestrom Wilhelm Stärk — 16.00 Otroška ura — 17.25 Znanje za vse — 17.40 Šola in dom — 19.30 Mrkva kraljica, drama — 21.00 Iz nabiralnika za priložbe.

Slovenske oddaje

Sobota, 9. 4.: 9.00 Velika noč na kraju vstajenja v Jeruzalemu.

Nedelja, 10. 4.: 7.30 Kristus je vstal, aleluja.

Ponedeljek, 11. 4.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Torek, 12. 4.: 14.15 Poročila, objave — Iz zdravnikove beležnice — Pri pevalih iz Kolmar vasi — Beremo za vas.

Sreda, 13. 4.: 14.15 Poročila, objave — Kar želile, zaigramo.

Cetrtek, 14. 4.: 14.15 Poročila, objave — Zena in dom.

Petek, 15. 4.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Danes pa v dvojce — Beremo za vas.

TELEVIZIJA

Sobota, 9. 4.: 16.55 Prijatelji za življenje, mladinska igra — 18.35 Kaj vidimo navega — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Čuda živalskega sveta — 20.45 Komedija — 22.15 Sedem dni časovnih dogajanj.

Nedelja, 10. 4.: 11.55 Velikonočni nagovor papeža Pavla VI. — 17.03 Pogumni krojaček — 18.15 Svet mladine — 19.00 Ob oknu — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Fanny Elssler Musical.

Ponedeljek, 11. 4.: 17.03 Zvestoba — 19.00 Vsak dan v zraku — 20.10 Münchhausen.

Torek, 12. 4.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Jachy v živalskem vrtu — 19.13 Stric Guido — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Enaindvajset — 20.00 Piani lastory — 21.35 Prof. dr. Lorenz Böhler.

Sreda, 13. 4.: 11.03 Reporter za intimo ure — 17.03 Pavlihove pustolovščine — 17.45 Poly — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Padobe iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pri nas doma — 21.00 Možje in sile.